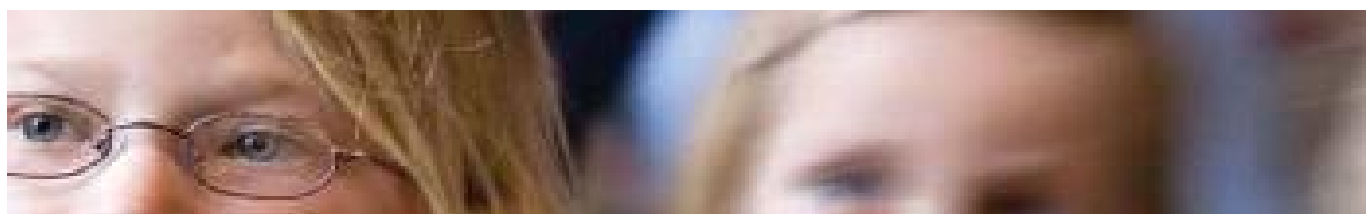

Børnekulturens Netværk

Evaluering af diplomuddannelse i formidling af kunst og kultur til børn og unge

Slutrapport baseret på pilotuddannelsens fire moduler i perioden 2007-2009

September 2009

Indhold

	Sammenfattende vurdering og anbefalinger.....	4
1	Baggrund – formål – analysedesign	9
	1.1 Baggrund og formål	9
	1.2 Analysedesign og metode	10
	1.3 Læsevejledning	11
2	Evalueringsresultater – spørgeskemaundersøgelsen	12
	2.1 Deltagernes baggrund	12
	2.2 Uddannelsens formål og indhold	15
	2.3 Kvalitet og faglighed	20
	2.4 Deltagermotivation og engagement	23
	2.5 Resultater i børnehøjde (daglig praksisrelevans).....	26
	2.6 Struktur	28
3	Evalueringsresultater – caseanalysen	31
	3.1 Generel tilfredshed	31
	3.2 Tværfaglighed.....	32
	3.3 Netværksdannelse og videndeling på internettet	33
	3.4 Læringsværktøjer	34
	3.5 Lederperspektivet	35
4	Økonomi.....	37
	Bilag 1: "Fagligt løft og inspirerende fællesskab" – Case om Anne-Sofie	
	Bilag 2: "Inspirerende tværfaglighed og mangfoldighed" – Case om Susanna	
	Bilag 3: "Nye indfaldsvinkler og styrket formidling" – Case om John	
	Bilag 4: "Begreber på daglig praksis" – Case om Tine	

"Det har været en stor faglig og personlig oplevelse at deltage i og gennemføre diplomuddannelsen. Jeg har flyttet mig på mange områder, er blevet inspireret og beriget. Derudover har jeg fået et netværk, som jeg også i fremtiden vil få glæde af."

(Deltager på diplomuddannelsen i formidling af kunst og kultur til børn og unge, juni 2009.)

Sammenfattende vurdering og anbefalinger

Børnekulturens Netværk tog i 2006 initiativ til udvikling af et efteruddannelses tilbud til formidlere af kunst og kultur til børn og unge. Resultatet blev et pilotforsøg med udbud af diplomuddannelsen i formidling af kunst og kultur til børn og unge fra efteråret 2007 til foråret 2009.

Administrationen af uddannelsen blev forankret på Danmarks Biblioteksskole, og det primære undervisningssted har været Odsherred Teaterskole. Den samlede partnerkreds bag uddannelsen har været:

- Børnekulturens Netværk (Kulturministeriet)
- Danmarks Biblioteksskole
- Organisationen Danske Museer
- Odsherred Teaterskole
- Det Danske Filminstitut
- Skolen for Moderne Dans
- Vestjysk Musikkonservatorium
- Center for Undervisningsmidler (UC Syd).

30 deltagere begyndte på uddannelsen, og 25 deltagere har gennemført hele uddannelsen og bestået eksamen.

Uddannelsen bestod af 4 moduler, der er gennemført som 10 internater. Overskrifterne for modulerne har været følgende:

- Modul 1: "Fortællingen"
- Modul 2: "Dialogen med børn"
- Modul 3: "At skabe med børn"
- Modul 4: "Afgangsprojekt".

Optaget var baseret på en kvoteordning, hvor 33% af deltagerne skulle være beskæftiget på et museum, 25% på et bibliotek og 42% med andre former for formidling af kunst og kultur til børn og unge.¹

Pluss Leadership (Pluss) har gennemført en evaluering gennem hele pilotperioden bestående af en kvantitativ breddeevaluering og en kvalitativ dybdeevaluering.

Nedenfor præsenteres en sammenfattende vurdering på baggrund af evalueringsresultaterne.

Høj målopfyldelse

Den gennemførte kvantitative breddeanalyse viser et overordnet billede af et hold meget tilfredse deltagere, der har fået opfyldt deres store forventninger og som oplever, at de overordnede mål med uddannelsen i vid udstrækning er blevet opfyldt. På den baggrund må uddannelsen helt overordnet betegnes som en succes.

I oversigten nedenfor har Pluss sammenfattet deltagernes vurdering af målopfyldelsen med afsæt i studieordningens målformulering og de kvantitative kriterier, som Pluss har opstillet.

¹ Kvoteordningen var fastsat i diplomuddannelsens studieordning. Se <http://www.boernekultur.dk/index.aspx/index.aspx?id=6d70b995-b8f0-444a-a2ae-b5f1273d16d3>

Opfyldelse af uddannelsen mål	
Udvikle evnen til at bringe børn og unges fantasi i spil (83%)	
Bidrage med ny teori om formidling til børn og unge med fokus på den æstetiske og etiske dimension (82%)	
Bidrage med konkrete redskaber, der kan forbedre den daglige kommunikationsindsats (86%)	
Give ny teoretisk viden om børne- og ungdomskultur (76%)	
Styrke tværfagligheden i formidlingen af kunst og kultur til børn og unge (75%)	
Styrke koblingen mellem ny teori på området og daglige kunst- og kulturformidlingsaktiviteter (78%)	

De anvendte kriterier er: "Stort smil" (76-100% målopfyldelse), "Lille smil" (51-75% målopfyldelse), "Lige mund" (26-50% målopfyldelse) og "Sur mund" (0-25% målopfyldelse). Tallene i parentes angiver procent deltagere, der i nogen grad eller i høj grad mener, at uddannelsens mål er opfyldt. Tallene er afrundede gennemsnit på tværs af 4 eftermålinger.

Endnu en understregning af pilotuddannelsens succes er, at den nu er blevet et permanent tilbud. Uddannelsen blev akkrediteret i foråret 2009 og forankret hos to udbydere på Undervisningsministeriets ressortområde – henholdsvis University College Sjælland med opstart af første forløb i september 2009 og University College Syd med opstart af første forløb i januar 2010.

Det positive resultat understøttes af dybdeevalueringen, hvor der er udarbejdet 4 cases.

Anne-Sofie Aabenhus, som er ansat i Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe og Herlev, fortæller, at hun *"ikke helt har kunnet få armene ned. Uddannelsen har formået at give en masse input – man har åbnet et helt nyt felt for os"*, siger hun.

Susanna Christensen, der arbejder som børnebibliotekar på Aabenraa Bibliotek, taler om, at uddannelsen har *"rykket hende fagligt og personligt"* – og hun er i høj grad blevet *"bevidst om sine egne styrker"*.

John Lentz, fra Danmarks Borgcenter, blev oprindeligt ansat med afsæt i en reva-lideringsaftale, men han er nu blevet fastansat på baggrund af uddannelsesforløbet. Ved uddannelsens afslutning mener John i høj grad, at forløbet har levet op til hans forventninger. Særligt det tværfaglige element har været afgørende for John, og han fortæller, at han har *"sprængt mange grænser"*.

Tine Arnoldi var ved uddannelsens start ansat ved Bornholms Dramaskole, men hun har valgt at søge nye udfordringer hos KIT (Københavns Internationale Teater). For Tine har diplomuddannelsen været en *"kærkommen mulighed for at få sat begreber på dagligdagens praksis"*.

Med særligt fokus på økonomien var der blandt parterne bag uddannelsen enighed om at udbyde forløbet til en markeds-mæssig favorabel pris for at sikre deltagelse på uddannelsen. Deltagerne betalte 16.000 kr. for deltagelse i uddannelsens fire moduler. Derudover har deltagerne betalt for ophold og fortæring på Odsherred Teaterskole for hvert af de i alt 10 weekendophold. Samlet kostede uddannelsen altså minimum 23.000 kr. I forhold til uddannelsens 30 udbudte pladser kom

der imidlertid 90 ansøgere, hvilket indikerede, at prisen på 23.000 kr. eksklusive transportomkostninger umiddelbart var meget lavt sat i forhold til efterspørgslen. Dette bestyrkes i, at uddannelsen – efter sin akkreditering – udbydes til 42.000 kr. for i alt 6 moduler, og der starter nu et fuldt bemandedt hold.

Ønsker, erfaringer og anbefalinger

Der har i sagens natur også været en række udfordringer undervejs i forløbet. Nedenfor har vi sammenfattet en række ønsker, erfaringer og anbefalinger under tematiske hovedoverskrifter. Der er tale om temaer, som har tegnet sig undervejs i forløbet: Tværfaglighed, forholdet mellem teori og praksis, uddannelseslederens centrale rolle samt uddannelsens struktur og overordnede indhold.

Tværfaglighed

- Hold fast i det tværfaglige! Det er et meget afgørende aspekt for uddannelsens kvalitet.
 - De anerkendende metoder virker! Introducer dem på et af de første internater i modul 1, så de kan blive anvendt under hele uddannelsen.
 - Husk at inddrage deltagerne og disses forskellige faglige erfaringer i undervisningen. Det skaber bevidsthed om egen læring og faglighed i mødet med andre, og det er der, man finder sine berøringsflader til andre faggrupper.
 - Undervisere fra forskellige fagligheder giver inspiration, men det er meget vigtigt, at underviseren kan se ud over egen faglighed og inddrage eller perspektivere til andres.
 - Undgå fordomme mellem faggrupperne. Løsningerne herpå kan være at lave faste tværfaglige grupper fra starten af uddannelsen.
 - Tværfagligheden var blandt andet sikret gennem kvoteordningen. Fraværet af en kvoteordning vil give et større kommercielt potentiale for uddannelsen – men dette skal holdes op mod læringsmæssige fordele ved at have en tværfaglig deltagerkreds.
-
-

Forholdet mellem teori og praksis

- De bedste internater er dem, hvor både teori og praksis kommer i spil, så deltagerne får et indblik i – eller selv arbejder med – hvordan teorien kan omsættes til praksis i deres dagligdag.
 - Portfolioopgaverne skal have en god balance mellem teori og praksis. Det er nødvendigt med personlig tilbagemelding for at få indbygget et læringsperspektiv og skabe motivation for deltagerne omkring opgaverne.
 - Det er vigtigt at arbejde med og italesætte teori i arbejdsgrupper. Disse bør sammensættes af såvel "praktikere" som "teoretikere".
 - Lad deltagerne selv fortælle om egen praksis og teoretiske overvejelser fra deres dagligdag på internaterne.
 - Koblingen mellem teori og praksis skal være meget klar i de enkelte temaer og indlæg.
-
-

Uddannelseslederens centrale rolle

- At have en uddannelsesleder, der er gennemgående på hele uddannelsen, er helt centralt for følelsen af sammenhæng og kontinuitet i uddannelsen.
 - Uddannelseslederen i pilotforsøget har været yderst kompetent, og det har positivt påvirket deltagerens oplevelse af uddannelsen. Det, der er vigtigt for uddannelseslederens succes, er, at denne kan:
 - være en gennemgående person, der indgående kender hele uddannelsens indhold.
 - være en tværfaglig person – eller en, der kan rumme alle faglighederne repræsenteret på uddannelsen.
 - have fokus på både faglig og personlig udvikling hos deltagerne.
 - tale fortroligt med den enkelte deltager og være anerkendende – både over for deltagerne og underviserne.
 - fremstå som det gode eksempel.
 - supplere underviserne og lave opsamlings, der sikrer den røde tråd i forløbet.
-
-

Uddannelsens struktur og indhold overordnet

- Husk fokus på såvel børn som unge i uddannelsens aktiviteter.
 - Giv deltagerne tid til refleksion og erfaringsudveksling på internaterne.
 - Uddannelseslederen skal kommunikere intensivt om formålet med læringskontrakten, for at denne får sin fulde berettigelse og bliver et anerkendt værktøj for deltagerne.
 - Sørg for at melde ud i god tid, hvis deltagerne skal arbejde med opgaver i deres daglige arbejde, da mange planlægger dette lang tid frem.
 - Brugen af Fronter bør revurderes.
 - Der skal være faste rammer for eksamensvejledere. Udarbejd minimumskrav til vejledning – eksempelvis personligt fremmøde på sidste internat og fastsæt vejledningstimer.
 - Gør sidste eksamensinternat obligatorisk, hvor alle vejlederne skal møde op.
-

Refleksioner og perspektiver

På baggrund af Pluss's rolle i selve udviklingen af uddannelsen og den efterfølgende evaluering er der en række perspektiver, som vi ønsker at fremhæve. Det drejer sig om perspektiver for videreudvikling af diplomuddannelsen og for uddannelsesudvikling generelt.

Videreudvikling af diplomuddannelsen

Diplomuddannelsen er efter sin akkreditering allerede blevet videreudviklet i den forstand, at den nu udbydes med i alt 6 moduler. Det er Pluss' klare vurdering, at uddannelsen fortsat bør videreudvikles, så den på sigt kan udbydes med flere valgfrie moduler – eksempelvis kreative moduler men også moduler, som har mere generel værktøjsmæssig karakter (projektledelse, fundraising mv.).

Der kan endvidere ligge et potentiale i, at disse valgfrie moduler ikke kun er valgfrie i regi af diplomuddannelsen i formidling af kunst og kultur til børn og unge men også i regi af andre diplomuddannelser. Ligesom moduler fra andre diplomuddannelser kunne indgå som valgfrie moduler i regi af diplomuddannelsen i formidling af kunst og kultur til børn og unge – eksempelvis moduler af mere generel værktøjsmæssig karakter.

I forbindelse med udarbejdelse af evalueringsrapporten efter uddannelsens modul 1 skitserede Pluss en strategi, som udover fokus på udvikling og forankring af selve pilotuddannelsen også pegede på et potentiale for kortere kurser, som ikke giver ECTS point. Pluss vurderer stadig, at der ligger et potentiale i at udbyde denne type af kurser eller seminarer, hvor personer, som ikke har de tids- eller ressourcemæssige rammer for at deltage i en diplomuddannelse kan få mulighed for kompetenceudvikling.

I samme strategi skitserede Pluss også muligheden for, at der indledes en udviklingsproces vedrørende en ny diplomuddannelse, som fortsat har et tværfagligt design, men målrettes en mere monofaglig deltagerkare. Denne vurdering byggede dels på resultaterne af en indledende markedsanalyse med fokus på udbud og efterspørgsel, dels på sammensætningen af ansøgerskaren på 90 til de 30 studiepladser, som blev besat med afsæt i studieordningens kvoteordning.

Konkret var der en række ansøgere med pædagog- eller lærerfaglig baggrund, der søgte en helt ny form for kompetenceudvikling til at forny deres daglige praksis i daginstitutioner og på skoler. Pluss er af den klare overbevisning, at der stadig ligger et potentiale i at give et uddannelsesstilbud til disse målgrupper, som - grundet målgruppens størrelse - også udgør et kommercielt potentiale. Udfordringen i den sammenhæng er, at en tværfaglig deltagerkare i den gennemførte diplomud-

dannelse har været et centralt læringsmæssigt omdrejningspunkt, og der kan ligge en risiko i, at en monofaglig deltagerkreds ikke kan opnå de samme læringsmæssige synergier.

Uddannelsesudvikling generelt

Parterne bag diplomuddannelsen har været pionerer, men vi vurderer, at uddannelsen ikke var blevet en realitet, hvis ikke Børnekulturens Netværk havde udfyldt rollen som tovholder og katalysator i udviklingsprocessen. Der er krydset kreative klinger i udviklingsprocessen, men der har hele vejen igennem været et ønske om at komme i mål, og partnere har på den måde været ildsjæle.

Omverdenen stiller hele tiden krav til uddannelsessektoren om udvikling af nye uddannelsestilbud, og det kan ikke altid forventes, at der vil være eksterne tovholdere og ildsjæle til at drive processerne. Der ligger derfor en særlig udfordring i at få skabt en strategisk og operationel forankring af uddannelsesudvikling på de enkelte uddannelsesinstitutioner og i deres samarbejde om udvikling. Det konkrete udviklingsarbejde bør være et resultat af et strategisk valg og have en både topledelsesmæssig og basisorganisatorisk forankring. Udviklingsarbejde skal med andre ord være en integreret del af de enkelte uddannelsesinstitutioners daglige praksis.

1 Baggrund – formål – analysedesign

Denne rapport indeholder evalueringsresultaterne fra gennemførelsen af pilotforsøg med en ny diplomuddannelse i formidling af kunst og kultur til børn og unge. Uddannelsen er udviklet i et samarbejde mellem Børnekulturens Netværk, en række uddannelsesinstitutioner på Kulturministeriets ressortområde og repræsentanter fra Undervisningsministeriets ressortområde.

Pluss Leadership (Pluss) har gennemført evalueringsaktiviteter fra august 2007 til juni 2009. Denne slutrapport er en sammenfattende evalueringsrapport baseret på en delrapport udarbejdet efter uddannelsens første modul og to arbejdsnotater, der samler op på gennemførelsen af uddannelsens modul 2 og 3 samt evalueringsaktiviteter knyttet til uddannelsens modul 4.²

1.1 Baggrund og formål

Børnekulturens Netværk tog i 2006 initiativ til udvikling af et efteruddannelses tilbud til formidlere af kunst og kultur til børn og unge. Udviklingen skete i et samarbejde mellem følgende parter:

- Børnekulturens Netværk – Kulturministeriet
- Danmarks Biblioteksskole
- Organisationen Danske Museer
- Odsherred Teaterskole
- Det Danske Filminstitut
- Skolen for Moderne Dans
- Vestjysk Musikkonservatorium
- Center for Undervisningsmidler (UC Syd)

Partnerkredsen deltog i en række forberedende arbejds møder – herunder et internat på Odsherred teaterskole.³ Den endelige beslutning om at iværksætte uddannelsen skete blandt andet på baggrund af en markedsanalyse, der stillede skarpt på både udbud og efterspørgsel.⁴

Resultatet blev et pilotforsøg med udbud af diplomuddannelsen i formidling af kunst og kultur til børn og unge fra efteråret 2007 til foråret 2009. Administrationen af uddannelsen blev forankret på Danmarks Biblioteksskole, og det primære undervisningssted blev Odsherred Teaterskole. Der henvises til studieordningen og de enkelte modulbeskrivelser for en indholdsmæssig uddybning af modulerne, som havde følgende overskrifter:

- Modul 1: "Fortællingen"
- Modul 2: "Dialogen med børn"

² Der forligger en omfattende evalueringsrapport udarbejdet efter uddannelsens modul 1 – herunder med en strategiskitse for uddannelsens videreudvikling og forankring. "Evaluering af diplomuddannelse i formidling af kunst og kultur til børn og unge - Delrapport baseret på gennemførelsen af uddannelsens første modul i tredje og fjerde kvartal 2007", Pluss Leadership for Børnekulturens Netværk, januar 2008.

³ "Børnekulturens Netværk: Pilotforsøg med diplomuddannelse i børnekulturformidling – Opsamling på internat afholdt 17.-18. januar '07 på Odsherred Teaterskole", Pluss Leadership for Børnekulturens Netværk, januar 2007.

⁴ "Kortlægning og analyse af behov vedrørende uddannelses tilbud for formidlere af kunst og kultur til børn – Notat 4 – Sammenfattende analyse", Pluss Leadership for Børnekulturens Netværk, 2. november 2006.

- Modul 3: "At skabe med børn"
- Modul 4: "Afgangsprojekt".⁵

Et vigtigt formål med pilotforsøget har været at gøre uddannelsen til et permanent tilbud, og det lykkedes i foråret 2009. Uddannelsen blev akkrediteret og forankret hos to udbydere på Undervisningsministeriets ressortområde – henholdsvis University College Sjælland med opstart af første forløb i september 2009 og University College Syd med opstart af første forløb i januar 2010.

Børnekulturens Netværk har ønsket en samlet evaluering af pilotuddannelsen, hvor formålet har været at dokumentere og vurdere resultater i forhold til uddannelsens overordnede mål samt de individuelle kompetencemål, der har været formuleret for deltagerne i hele uddannelsens forløb. Derfor er der gennemført en målopfyldelsesevaluering i et før-under-efter-perspektiv i forhold til deltagerne, som har gennemført den toårige uddannelses 4 moduler fra efteråret 2007 til sommeren 2009.

At uddannelsen er blevet et permanent tilbud er i sig selv et flot resultat for pilotforsøget og vidner om et succesfuldt uddannelsesforløb. I den forbindelse har Pluss med henblik på videreudvikling og gennemførelse af kommende forløb samlet en række erfaringer og givet en serie af anbefalinger jf. det indledende kapitel i denne rapport.

1.2 Analysedesign og metode

Evalueringen har været designet som en **interaktiv proces- og resultatevaluering**, der indbefatter dokumentation og analyse af forskellige typer af konkrete resultater og ligeledes opsamling af proceserfaringer. Evalueringstemaerne, som indgår i både den kvantitative og den kvalitative metodeanvendelse, er følgende:

- Formål og indhold
- Kvalitet og faglighed
- Deltagermotivation og engagement
- Resultater i børnehøjde (daglig praksisrelevans)
- Struktur
- Økonomi
- Organisatorisk set-up.

Evalueringen er gennemført i 4 faser, der knytter sig til uddannelsens 4 moduler. Analysedesignet består af flere analytiske og metodiske delelementer, der både går i "bredden" og i "dybden".

For det første er der gennemført en *kvantitativ spørgeskemaundersøgelse*, som har indeholdt en nulpunktsmåling før deltagernes start på uddannelsen og fire målinger efter hvert af uddannelsens fire moduler. Vi har anvendt værktøjet Enalyzer i dataindsamlingen.

I nulpunktsmålingen blev deltagerne bedt om at svare på spørgsmål omkring deres baggrund, forventninger til uddannelsen og umiddelbare vurderinger af uddannelsens tilrettelæggelse. 28 ud af i alt 30 tilmeldte deltagere på uddannelsen besvarede nulpunktsmålingen.

⁵ Dokumenterne er tilgængelige på www.boernekultur.dk - Det præcise link er: <http://www.boernekultur.dk/index.aspx?id=87f759a7-fbc4-4058-b48a-7847bbed4739>.

Efter hvert af uddannelsens fire moduler blev deltagerne bedt om at give deres vurdering af det netop afsluttede modul. Spørgsmålene blev udformet således, at det var muligt at følge op på de forventninger til uddannelsen, som deltagerne gav udtryk for i nulpunktsmålingen. I første delmåling deltog alle 30 deltagere, der på det tidspunkt var tilmeldt uddannelsen. I anden og tredje delmåling deltog hhv. 28 og 26 deltagere, mens der i sidste delmåling deltog 23 ud af 25 deltagere, der gennemførte hele uddannelsen. Det har resulteret i en svarprocent på mellem 92% og 100% i målingerne. Med henblik på at gøre målingerne fra de fire moduler sammenlignelige bruger vi procentopgørelser i flere tabeller på trods af den meget lille gruppe respondenter.

I den sammenhæng ønsker vi at henvise til, at en række af tabellerne ikke summer præcist op til de "100 % angivelser", som fremgår af tabellerne. Dette skyldes afrundinger og det faktum, at vi ikke har medtaget decimaler i tabellerne.

For det andet er der gennemført et kvalitativt "casestudie", hvor vi har fulgt fire deltagere og deres arbejdspladser/aftagere gennem hele uddannelsesforløbet. Casepersonerne blev interviewet før uddannelsens start og efter afslutning af hvert modul. Deres ledere er blevet interviewet før uddannelsens start og efter uddannelsens afslutning.

Pluss udvalgte ved uddannelsens opstart casepersonerne ud fra en gennemgang af alle deltagernes ansøgninger. Casemateriale kan aldrig være repræsentativt, men vi har tilstræbt en faglig, kønsmæssig og geografisk spredning for at få et varieret og nuanceret syn på diplomuddannelsen. De fire casepersoner præsenteres nærmere i kapitel 3 og i bilag 1-4.

For det tredje er institutionerne bag uddannelsen, underviserne og deltagerne inddraget omkring vurderinger af uddannelsens struktur og formål. Efter modul 1 gennemførte vi et fokusgruppemøde og opfølgende interview med parterne bag uddannelsen, ligesom vi var til stede som observatører ved den afsluttende undervisningsgang af modul 1. Endelig samlede vi deltagerne til et fokusgruppemøde i forlængelse af den sidste undervisningsgang i modul 4.

1.3 Læsevejledning

En sammenfattende vurdering og opsamling på erfaringer blev præsenteret indledningsvist. I *kapitel 2* præsenterer vi evalueringresultaterne på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen, hvilket suppleres med caseanalysen i *kapitel 3*. De økonomiske forhold i uddannelsen behandles i *kapitel 4*. Endelig skal der henvises til de vedlagte caseartikler i bilag 1-4.

2 Evalueringsresultater – spørgeskemaundersøgelsen

2.1 Deltagernes baggrund

Inden uddannelsens start blev deltagerne i nulpunktsmålingen spurgt til deres baggrund. Den typiske deltager på uddannelsen var en kvinde på mellem 36 og 45 år med en kort eller mellemlang videregående uddannelse. Det er meget svingende, hvor mange års erfaring med formidling af kunst og kultur til børn og unge, deltagerne har haft. Fordelingerne fremgår af nedenstående tabeller.

Tabel 2.1: Alder ved uddannelsens start

Hvor gammel er du?	Procent	Antal
< 25 år	0%	0
26-35 år	36%	10
36-45 år	43%	12
46-55 år	21%	6
56-65 år	0%	0
> 65 år	0%	0
Total	100%	28

Tabel 2.2: Kønsfordeling ved uddannelsens start

Hvad er dit køn?	Procent	Antal
Mand	14%	4
Kvinde	86%	24
Total	100%	28

Tabel 2.3: Uddannelse ved uddannelsens start

Hvad er den højeste uddannelse du har afsluttet?	Procent	Antal
Folkeskole (til og med 10. klasse/real)	4%	1
Studentereksamen/HF/HH/HTX mv.	0%	0
Erhvervsuddannelse (HG, EFG, mesterlære mv.)	0%	0
Kort eller mellemlang videregående uddannelse (2-4 års varighed)	64%	18
Lang videregående uddannelse (5 års varighed)	32%	9
Total	100%	28

Tabel 2.4: Erfaring ved uddannelsens start

Hvor mange år har du arbejdet med forskellige aspekter ved formidling af kunst og kultur til børn og unge?	Procent	Antal
< 1 år	4%	1
1-5 år	28%	8
6-10 år	28%	8
11-15 år	18%	5
16-20 år	11%	3
> 20 år	11%	3
Total	100%	28

I forbindelse med uddannelsens tilrettelæggelse blev der lavet en kvoteordning, således at 33% af deltagerne skulle være beskæftiget på et museum, 25% på et bibliotek og 42% med andre former for formidling af kunst og kultur til børn og unge. Deltagerne i den sidste brede kategori har beskæftigelse på uddannelses- eller daginstitution, teater eller "andet". Som det fremgår af nedenstående tabel, har denne kvotering været afspejlet i deltagerens baggrund.

Tabel 2.5: Primært arbejdssted ved uddannelsens start

I hvilken type organisation har du dit primære arbejdssted?	Procent	Antal
Bibliotek	25%	7
Museum	32%	9
Uddannelses- eller daginstitution	14%	4
Teater	14%	4
Andet	14%	4
Total	100%	28

Under "Andet" angav fire deltagere, at de var beskæftiget ved:

- Skoletjeneste
- Plan-, Udviklings- og Kulturafdelingen i en kommune
- Både teater og uddannelsesinstitution
- Kommunen og biblioteket.

Der er undervejs i forløbet sket en udvikling på dette område. *For det første* stoppede to deltagere under første modul, og to andre startede på uddannelsen. *For det andet* er nogle deltagere stoppet undervejs i uddannelsen, og endelig har flere fået nye jobs. Ved uddannelsens afslutning så fordelingen af deltagerens primære arbejdssted ud som nedenstående. Som det fremgår, er andelen af deltagere beskæftiget ved museer faldet, mens beskæftigelsen med 'andet' er steget.

Tabel 2.6: Primært arbejdssted ved uddannelsens afslutning

I hvilken type organisation har du dit primære arbejdssted?	Procent	Antal
Bibliotek	26%	6
Museum	26%	6
Uddannelses- eller daginstitution	13%	3
Teater	9%	2
Andet	26%	6
Total	100%	23

Under "Andet" angav de seks deltagere, at de blandt andet var beskæftiget som konsulent i en kommunal kultur- og fritidsafdeling, medarbejder i Skov- og Naturstyrelsen, konsulent i Folkekirkens Skoletjeneste eller teater- og kulturaktiviteter rettet mod børn.

Endelig karakteriserede ca. to tredjedele af deltagerne sig ved uddannelsens start som både "praktikeren", der er i direkte kontakt med børn og unge, og "konsulenten", der skaber rammerne for kontakten med børn og unge. Ca. 20% beskrev sig selv som overvejende praktikere. Disse fordelinger har ikke ændret sig væsentligt ved afslutningen af uddannelsen. Dette fremgår af de to nedenstående tabeller.

Tabel 2.7: Rolle ved uddannelsens start

Hvordan vil du karakterisere din nuværende rolle med formidling af kunst og kultur til børn og unge?	Procent	Antal
"Praktikeren", der primært er i direkte kontakt med børn og unge	21%	6
"Konsulenten", der primært skaber rammerne for andres direkte kontakt med børn og unge	11%	3
Både "praktikeren", der er i direkte kontakt med børn, og "konsulenten", der skaber rammer for egen og andres direkte kontakt med børn og unge	68%	19
Anden rolle	0%	0
Total	100%	28

Tabel 2.8: Rolle ved uddannelsens afslutning

Hvordan vil du karakterisere din nuværende daglige rolle i forbindelse med formidling af kunst og kultur til børn?	Procent	Antal
"Praktikeren" der primært er i direkte kontakt med børn	22%	5
"Konsulenten" der primært skaber rammerne for andres direkte kontakt med børn	13%	3
Både "praktikeren", der er i direkte kontakt med børn, og "konsulenten", der skaber rammer for egen og andres direkte kontakt med børn	65%	15
Anden rolle	0%	0
Total	100%	23

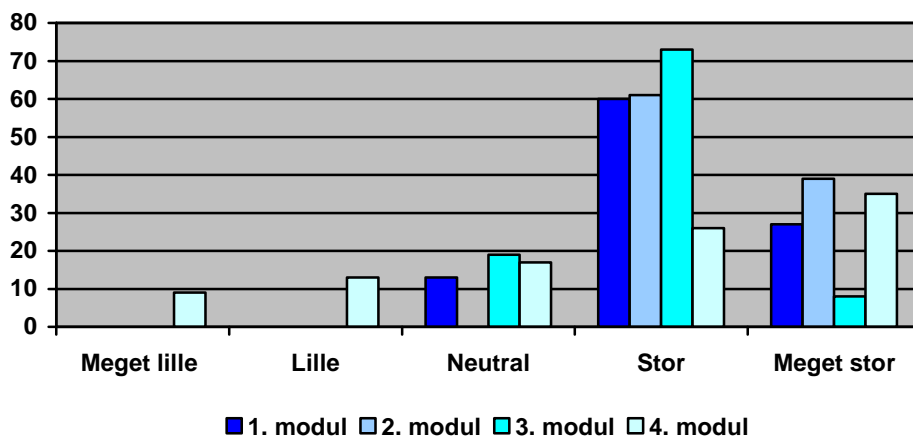
2.2 Uddannelsens formål og indhold

Deltagerne har generelt været tilfredse eller meget tilfredse med uddannelsen. På de første tre moduler angiver langt de fleste deltagere, at deres tilfredshed er enten stor eller meget stor.

På sidste modul har tilfredsheden været mere svingende. Således har otte deltagere angivet, at deres tilfredshed har været meget stor, mens to deltagere har angivet, at deres tilfredshed med modulet har været meget lille. Under modul 4 har der ikke været fælles undervisning, hvilket betyder, at det er individuelle erfaringer blandt deltagerne i forbindelse med afgangsprojektet, der har været afgørende.

En deltager fremhæver således, at *"det bedste ved modul 4 har været det intensive arbejde med afgangprojektet med en helt enestående vejledning"*. Deltageren henviser til, at det var *"eminent"*, at vejlederen tog sig tid til at arrangere fælles vejledningsinternat for sine studerende og taler om *"forbilledlig vejledning"*. En anden deltager har en helt anden oplevelse: *"Jeg har forsøgt at komme i kontakt med min vejleder på mail uden held – det synes jeg, er meget kritisabelt."*

Figur 2.1: Den generelle tilfredshed med de enkelte moduler

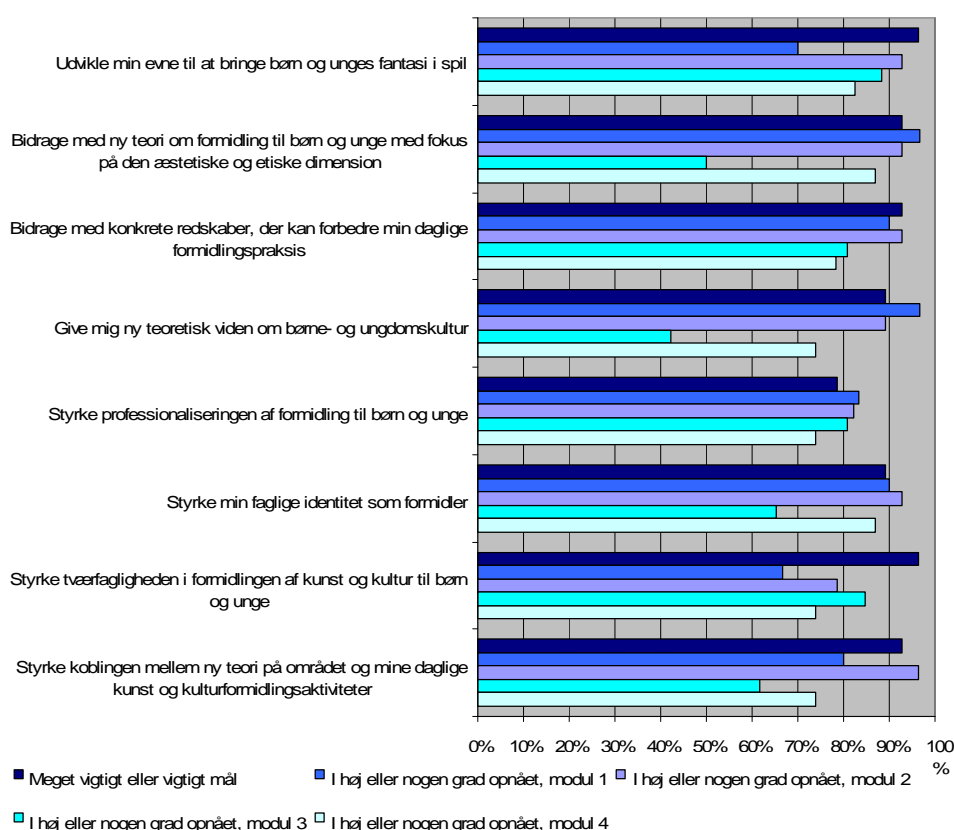
Ved nulpunktsmålingen – inden uddannelsens start – blev deltagerne præsenteret for en række formål med uddannelsen formuleret i studieordningen og spurgte: "Hvad er for dig personligt de væsentligste formål med uddannelsen?".

Ved eftermålingerne ved afslutningen af hvert af de fire moduler blev deltagerne præsenteret for de samme mål med uddannelsen og bedt om at forholde sig til, i hvilken grad modulet havde bidraget til opfyldelse af formålene.

Som det fremgår af nedenstående figur, var forventningerne til uddannelsen meget høje, idet mellem 80 og 100% angav, at alle formålene var enten vigtige eller meget vigtige. Ser vi specifikt på vurderingerne af formål og indhold, har især modul 1 og 2 opfyldt de formål, de studerende fandt mest relevante. Modul 3 er påvirket af, at modulet ikke var teoretisk – hverken i forhold til formidlingen eller viden om børne- og ungekultur. Det skal her indskydes, at dette forhold netop var en del af selve uddannelsens design, og resultatet er derfor i nogen udstrækning forventeligt. På modul 4 har deltagerne især opnået målene omkring formidling og formidlerrollen. I nedenstående figur sammenholdes deltagernes vurderinger af de

vigtigste formål inden uddannelsens start med den umiddelbare opnåelse af målene efter hvert modul. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at der på modulerne netop har været forskelligt fokus og dermed forskellig vægtning af indsatsen mod opnåelse af målene for den samlede uddannelse.

Figur 2.2: Formål med uddannelsen og opnåelse heraf

Hvis man ser på gennemsnittet af de opnåede formål med uddannelsen fra modulerne, har det overordnet set især været de tre formål *”Udvikle deltagerens evne til at bringe børns og unges fantasi i spil”*, *”Bidrage med konkrete redskaber til forbedring af deltagerens formidlingspraksis”* og *”Styrke den faglige identitet som formidler”*, som deltagerne samlet set har opnået med uddannelsen (mellem 83% og 85% i gennemsnit).

Formålene om at *”Styrke tværfagligheden i formidlingen af kunst og kultur til børn og unge”* samt *”Ny teoretisk viden om børne- og ungekultur”* er i lidt mindre grad opnået (hvh. 75% og 76% i gennemsnit).

Netop tværfagligheden har været et højt vægtet mål inden uddannelsens start (96% mente, at det var et meget vigtigt eller vigtigt mål). Der knytter sig dog flere forhold til dette mål, som vi vil vende tilbage til i afsnit 2.3.

Med henblik på en mere kvalitativ vurdering af de enkelte modulers konkrete indhold blev deltagerne i eftermålingerne bedt om at skrive, **hvad det bedste ved modulet havde været**. I nedenstående oversigter er hovedpointerne fra hvert modul ridset op (i vilkårlig rækkefølge).

Modul 1

- Tværfaglig udveksling og interaktion
- Vekselvirkning mellem teori og praksis
- Arbejdet med fortællingen
- Faglige og personlige udfordringer
- Studiekoordinatorens styring og overblik
- Netværksdannelse og gruppearbejde
- Meget kompetente undervisere og oplægsholdere
- Film-X, Vigga Bro, Beth Junckeer, Anne Elmer og Wibeke Vrede
- Bevidstgørelse og udfordring af egen praksis
- Intense weekendophold
- Det skriftlige arbejde.

Modul 2

- Alsidige og fagligt kompetente undervisere
- Studiekoordinatorens måde at lede forløbet både på og mellem internaterne
- Den nyeste faglige viden indenfor de berørte fagområder
- God tværfaglighed
- Portfolio opgaver
- Vekslen mellem praksis og teori
- Oplæg om det sensoriske sprog og sanseworkshop med Gabriel og Marga
- Internatweekenderne – både det faglige indhold og det sociale samvær
- At møde professionelle udøvende kunstnere og professionelle forskere
- Fest – en vigtig social begivenhed
- Fin tråd fra 1. til 2. modul
- Nye arbejdsredskaber i form af ny teori
- Odsherred Teaterskole langt væk fra alt og alle, det giver ro til fordybelse.

Modul 3

- Sammenhæng mellem teori, metode og praktiske øvelser
- Forpligtelsen på at lave praksisarrangementer med børn efter internatopholdene
- Fantastisk engagement fra studievejleder – både fagligt og personligt
- Ny viden indenfor ukendte områder
- Mogens Christensen og Kim Rasmussen
- Sammentømret hold med positiv udveksling
- Tværfagligheden er en stor styrke og meget inspirerende
- Anerkendende interview, arbejdet med reflektive teams
- Arbejdet med portfolio opgaverne og afprøvelse på en gruppe børn
- Betræde ukendt grund i tillid til egen faglighed
- Brugbare kommunikationsredskaber og metoder.

Modul 4

- Meget kompetent vejleder – både fagligt og processuelt
- Selv at kunne vælge det emne, man brænder for i afgangprojektet
- Tværfagligheden med udveksling og inspirationen
- Koblingen mellem teori og praksis
- Refleksionen mellem modulerne gennem læsning, opgaveskrivning og praktiske opgaver
- Internat med brug af kompetencer de studerende imellem og faglig diskussion om rollen som formidler
- Studiekoordinatorens facilitering og det anerkendende aspekt
- Skrive afgangprojekt i samarbejde med en medstuderende
- Det sociale aspekt ved holdet
- Mulighed for fordybelse i afgangprojektet
- Samarbejde med mine kollegaer om afgangprojektet
- At kaste sig ud i praktisk forløb – og derefter reflektere, diskutere i rapporten
- Muligheden for at udvikle og gennemføre et større projekt i min faglige dagligdag.

Tværfagligheden, samværet med de andre deltagere, koblingen mellem teori og praksis, arbejdet med opgaver mellem internaterne samt studiekoordinatorens rolle fremhæves ved alle moduler. Særligt koordinatorens gennemgående rolle i forløbet har haft stor betydning. Mange deltagere uddyber, at netop denne koordinering har været afgørende for kontinuitet og kvalitet i den samlede uddannelse. Det skal også fremhæves, at mange roser både oplægsholdere og de faglige input – også dem, der ligger uden for deltagernes egen faglighed.

Deltagerne blev ligeledes bedt om at angive, **hvad der havde været dårligst ved de enkelte moduler**. Hovedpointerne fremgår nedenfor i oversigtsform (igen i vilkårlig rækkefølge).

Modul 1

- Tidspres i forhold til opgaveskrivning mellem (mange) internatophold
- Samarbejdsvanskeligheder i forbindelse med tværfagligt gruppearbejde
- Ukonstruktive mundtlige evalueringer af undervisningen
- Ole Fogh Kirkeby og Steen Haakon – manglede koblingen til praksis
- Hårde intense weekender slider meget – der skal være flere pauser/åndehuller
- Fronter er ikke velfungerende (red. portfolioløsningen)
- Sent ankomsten litteraturliste gav for lidt tid til at læse den basale litteratur
- Unge har fyldt for lidt i undervisningen
- Undervisningslokalet
- Uklare opgaveformuleringer, uklarhed omkring form
- For kort tid mellem modulerne til at kunne fordybe sig i opgaver og litteratur
- For lidt styret forum til udveksling af meninger og erfaringer
- Mangler noget om studieteknik og videnskabsteori.

Modul 2

- Uforløst gruppearbejde omkring fondsansøgning – anbefaler mindre eller geografisk opdelte grupper eller tid til gruppearbejde på internat
- Gunnar Wille, den sensoriske weekend og Experimentariet – manglede teori
- For lidt tid til praktiske øvelser og for lidt tid til snak med underviserne efter undervisningen
- Modul leg, læring og etik handlede for lidt om leg, læring og etik
- At Fronter ikke fungerer (red. portfolioløsningen)
- Projekt opgave om udformning af en ansøgning – burde have ligget i slutningen af uddannelsen
- Målgruppen unge har indtil videre været meget "tyndt" behandlet i alle temaer
- Gruppearbejde på nettet.

Modul 3

- For lidt teori og for få teoretiske diskussioner
- Internatet om billedkunst var alt for overfladisk - praksisundervisning uden teori
- Ikke at have et arbejdssted til at lave arrangementer med børn
- Unge fylder for lidt i uddannelsen
- Fronter (red. portfolioløsningen)
- Manglende overblik over litteraturen og problemer med at fremskaffe litteratur
- For diffust modul – sikkert på grund af den høje fokusering på det praktiske
- At niveauet nogle gange på grund af de forskellige fagligheder er for lavt
- For mange babyer (og babyalarmer) i undervisningslokaler og andre arbejdssteder

Modul 4

- Usikkerheden i, hvad man kunne forvente af sin vejleder
- Manglende sparring og hold i, hvor langt man var med afgangsprojektet
- Manglede et "eksamensinternat", hvor vi kunne have inviteret censorerne til en oplevelsesbaseret eksamen
- Hårdt at passe et fuldtidsarbejde og familie ved siden af studiet
- At vejlederen ikke vidste nok om uddannelsen og ikke var til at få fat i
- Forskelsbehandling i forhold til vejledning og informationer omkring afgangsprojektet og eksamen
- Modstridende eksamensform i forhold til resten af uddannelsen
- Alt for lidt kontakt med skolen/de øvrige studerende – en weekend er ikke meget faglig sparring at få.

Fronter (portfolioløsningen), tidspres ift. arbejde og familieliv, manglende fokus på unge samt at det er svært at lave gruppearbejde mellem internater fremhæves som det mindst vellykkede ved modulerne. Fronter som portfolioløsning kom aldrig til at virke for deltagerne, og man har derfor manglet et virtuelt forum. Derudover nævner flere også, at det fysiske møde er altafgørende for et godt gruppearbejde – et område som i højere grad kan understøttes ved at afsætte tid hertil på internaterne eller ved at lave geografisk sammensatte grupper.

I forhold til det manglende fokus på de unge i uddannelsen, uddyber en deltager: *"De unge har på modul 3 – som på de to første moduler – fyldt alt for lidt i forhold til mine forventninger. Der er en tendens til, at det handler om børn op til teenagealderen, og derfor er jeg primært blevet styrket på områder, der handler om børn. Der bør klart arbejdes med at få arbejdet med de unge integreret bedre i uddannelsen."*

Det er derudover også tydeligt, at koblingen mellem teori og praksis generelt er meget afgørende for deltagerne i deres vurdering af oplægsholdere og internater. Kritikken heraf går på såvel manglende kobling mellem praksis og teori, manglende teori som manglende praksis.

Som det fremgår øverst i dette afsnit, viste nulpunktsmålingen, at forventningerne til uddannelsen generelt var høje. Med disse høje forventninger in mente må det betegnes som yderst positivt, at alle eller næsten alle i høj eller nogen grad har fået opfyldt deres forventninger til modulerne, som det fremgår i tabel 2.9 nedenfor. Kun i modul 4 er der tre, der i mindre grad eller slet ikke har fået indfriet forventningerne, hvilket – Pluss vurderer – kan skyldes de svingende oplevelser med vejledningen under afgangsprojektet. Nedenstående tabel viser fordelingen.

Tabel 2.9: Opfyldte forventninger på modulerne

I hvilken grad er dine forventninger til modulet blevet opfyldt?	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4
I høj grad	57%	68%	35%	43%
I nogen grad	43%	32%	62%	43%
I mindre grad	0%	0%	4%	9%
Slet ikke	0%	0%	0%	4%
Total	100% (30)	100% (28)	100% (26)	100% (23)

2.3 Kvalitet og faglighed

Det fremgår af nedenstående tabel, at langt de fleste deltagerne (65 til 89%) har fundet, at det faglige niveau i uddannelsens moduler har været passende. Især modul 3 har dog for flere deltagere haft et for lavt fagligt niveau, om end deltagerne "alligevel har fået noget ud af det". Kun én deltager på modul 3 og tre på modul 4 mener, at niveauet har været alt for lavt. Vurderingen af modul 4 skal ses i lyset af, at der ikke har været nogen egentlig undervisning, og at vurderingerne således primært er møntet på sparring og vejledning under afslutningsprojektet.

Tabel 2.10: Det oplevede faglige niveau på modulerne

Hvordan har du oplevet det faglige niveau i det netop afsluttede modul?	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4
Det har været alt for højt	0%	0%	0%	0%
Det har været højt, men jeg har lige kunnet følge med	20%	11%	4%	17%
Det har været passende	77%	89%	73%	65%
Det har været lavt, men jeg har alligevel fået noget ud af det	3%	0%	19%	4%
Det har været alt for lavt	0%	0%	4%	13%
Total	100% (30)	100% (28)	100% (26)	100% (23)

Ved at opdele deltagerne i faggrupper kan vi i tabel 2.11 nuancere, hvordan de forskellige deltagere har oplevet det faglige niveau på modulerne. Da der ikke har været fælles undervisning og derfor kun individuelle oplevelser på modul 4, er dette modul ikke medtaget.

Generelt har bibliotekarerne fundet det faglige niveau på modulerne passende eller højt. Størstedelen af de museumsansatte og pædagogerne samt alle skuespillerne har fundet niveauet passende på første og andet modul. Niveauet på tredje modul finder flere fra disse faggrupper dog lavt. I nedenstående tabel ses den samlede fordeling.

Tabel 2.11: Det faglige niveau fordelt på faggrupper

Primære arbejdssted	Oplevelse af fagligt niveau modul 1			Oplevelse af fagligt niveau modul 2		Oplevelse af fagligt niveau modul 3			
	Højt	Passende	Lavt	Højt	Passende	Højt	Passende	Lavt	For lavt
Bibliotek	50%	50%	0%	25%	75%	17%	67%	17%	0%
Museum	10%	90%	0%	13%	88%	0%	83%	17%	0%
Uddannelses- eller daginstitution	0%	75%	25%	0%	100%	0%	67%	33%	0%
Teater	0%	100%	0%	0%	100%	0%	60%	40%	0%
Andet	33%	67%	0%	0%	100%	0%	83%	0%	17%

Nedenstående tabel viser, hvordan deltagerne vurderer, at tværfagligheden i uddannelsen kommer i spil. Overordnet anskues tabellen således, at de førstnævnte tre udsagn handler om fordele ved tværfagligheden, mens de tre sidstnævnte udsagn handler om ulemper. Med denne opdeling ses det tydeligt, at fordelene ved tværfagligheden klart har overtrumpet ulemperne.

Tabel 2.12: Oplevelse af tværfagligheden på modulerne (procent deltagere der har svaret "i høj grad" eller "i nogen grad")

Hvordan vurderer du, at tværfagligheden i høj eller nogen grad kommer i spil?	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4	Uddannelsen samlet
Der sker en gensidig erfaringsudveksling mellem faglighederne	90%	96%	93%	87%	92%
Der er samarbejde mellem deltagere med forskellige fagligheder	87%	83%	88%	78%	84%
Inspiration fra andre faggrupper udvikler kompetencer	87%	93%	100%	95%	94%
Det giver problemer i forhold til at ramme et fælles fagligt niveau i undervisningen	50%	32%	77%	-	40%
Uddannelsen prøver at ramme for bredt og er derfor ikke målrettet min faggruppe tilstrækkeligt	36%	25%	35%	22%	30%
Der er interesse-mæssige sammenstød mellem de forskellige faggrupper	53%	29%	50%	44%	44%

Gennemsnitligt (på tværs af de 4 moduler) mener næsten alle deltagerne (92%), at der i høj eller i nogen grad sker en gensidig erfaringsudveksling mellem faglighederne. Lidt færre deltagere (84%) mener, at der i høj eller i nogen grad er samarbejde mellem deltagere med forskellige fagligheder. Tre deltagere uddyber dette:

- Forskellighed er en styrke, men der skal være et kvalificeret forum, hvor der er mulighed for at udnytte denne forskellighed (modul 1).
- Med hensyn til konkret samarbejde på tværs af fag, så tror jeg, at det kommer på de kommende moduler (modul 1).
- Der har været enkelte, der har valgt at arbejde sammen på tværs af fagligheder, men det er langt de færreste. Jeg vil opfordre til, at man i afslutningsprojektet skal lave et samarbejdsprojekt med minimum 2 i en gruppe. På den måde bliver man udfordret til at lave noget anderledes og nytænkende og bliver holdt mere fast i den ensomme periode, det er at arbejde et helt semester alene (modul 4).

Næsten alle deltagerne (94%) mener, at inspiration fra andre faggrupper i høj eller i nogen grad udvikler kompetencer. Fem deltagere uddyber dette:

- Tværfagligheden er overordentligt vigtig og tvinger én til at tænke "ud af boksen" og at tænke mere generelt. Man bliver tvunget til at forklare de normer, man normalt er underlagt, og den konsensus, der hersker på ens eget felt. Det er sundt, for man tvinges derigennem til at reflektere (modul 1).

- Tværfagligheden er uddannelsens store styrke. Det er i mødet med de andre kulturformidlere, at der ofte opstår nye tanker og nye idéer. Dette hænger sandsynligvis også sammen med, at der på holdet er en usædvanlig god kemi og åbenhed (modul 2).
- Det er helt klart uddannelsens styrke, at den henvender sig til forskellige fagligheder, omend det indimellem betyder, at man tænker "Hvad skal jeg egentlig med det her?". Til gengæld er det dejligt at få udvidet sin horisont og blive udfordret inden for andre "genrer" end ens egen (modul 3).
- Det er både en styrke og en svaghed, at vi er fra forskellige faggrupper. Jeg er selv i tvivl, om jeg ville have fået mere ud af at vælge en uddannelse, som havde været specifikt på mit fagområde. Det store plus er, at jeg har udvidet min horisont i forhold til, hvor mit eget fag kan have en relevans i formidlingsmæssig sammenhæng (modul 3).
- Det er godt med tværfaglighed – det bidrager til at se anderledes på sit eget felt (modul 4).

Der er dog lidt mere skepsis omkring det at ramme et fælles fagligt niveau i undervisningen, når den skal målrettes flere forskellige faggrupper. Godt en tredjedel af deltagerne (40%) mener, at det i høj eller i nogen grad giver problemer. Fire deltagere forklarer det således:

- Det er et problem, at opgaveformuleringerne kræver "konfrontation" med børn, når ikke alle er direkte involveret med børn i den daglige formidling (modul 1).
- Som jeg har oplevet det, er der enkelte deltagere, som har haft urealistiske forventninger til dele af modulet. Konkret: Nogle af skuespillerne har troet, de skulle lære nyt om improvisation og fortælling – men det var urealistisk i forhold til det niveau, som vi andre har. For mig var fortælleweekenden med Vigga Bro som underviser netop fin i niveau og indhold (modul 1).
- Faren er naturligvis, at undervisningen går efter laveste fællesnævner. Det mener jeg nu ikke, er sket. Men det er da en balance (modul 1).
- Selvfølgelig er der forskellige mål med at tage denne uddannelse, og det skinner også igennem i forhold til deltagernes engagement, og sådan er det bare. Uanset forskellige fagligheder vil der også altid være et spørgsmål om forskellige ambitionsniveauer (modul 4).

Ligeledes mener en tredjedel (30%), at uddannelsen i høj eller i nogen grad prøver at ramme for bredt og derfor ikke er målrettet deres faggruppe tilstrækkeligt. Endelig mener knap halvdelen af deltagerne (44%), at der i høj eller i nogen grad er interessemæssige sammenstød mellem de forskellige faggrupper. Fem deltagere beskriver det således:

- Der har været optræk til dårlig stemning på grund af manglende interesse og forståelse for faglige forskelligheder, men studiekoordinatoren fik det afværget på fornem vis (modul 1).
- Tværfaglighed vil altid kollidere med ønsket om specifik snævert defineret faglighed, men jeg synes, at balancen er OK (modul 2).

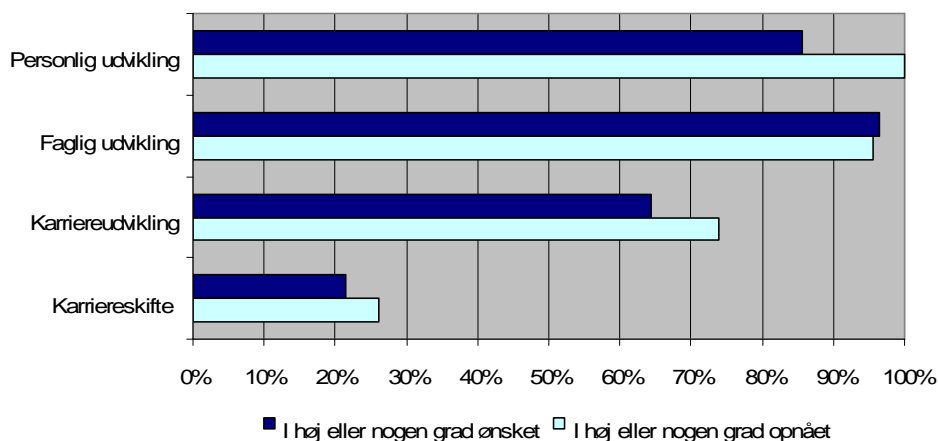
- Jeg tror, det er vigtigt at pointere, at målet med formidleruddannelsen ikke er, at alle skal beherske alle former for formidling. Jeg synes, at to af de stillede opgaver i dette modul har taget udgangspunkt i, at alle skulle arbejde med henholdsvis dans og musik – det kan alle ikke! (modul 3)
- Ser en tendens til, at skellene mellem faggrupperne i visse sammenhænge er blevet større. Vi kan blive bedre til at respektere, at alle ikke er lige stærke på alle punkter – eksempelvis at alle ikke har deres kompetence i praksisfeltet (modul 3).
- Hvis der sidder folk med en specifik faglig baggrund, kan det give store niveaumæssige forskelligheder, hvis underviserne ikke kan finde ud af at differentiere. Jeg synes det store problem, hvad angår tværfaglighed, er, at der er mange formidlere, som ikke er kunstneriske eksperter i deres felt, og derfor bliver det svært at inddrage den praktiske tværfaglighed (modul 3).

Aspektet omkring tværfaglighed har været helt centralt for diplomuddannelsen, og tværfaglighed er derfor også et af de aspekter, vi behandler i caseanalysen i afsnit 3.2.

2.4 Deltagermotivation og engagement

Deltagerne blev ved nulpunktsmålingen (inden uddannelsens start) spurgt til deres motivation for at søge uddannelsen i forhold til faglig udvikling, personlig udvikling, karriereudvikling og karriereskifte. Langt de fleste deltagere udtrykte, at deres motivation for at søge uddannelsen i høj eller i nogen grad var faglig og personlig udvikling. En del ønskede dog også karriereudvikling og enkelte decideret karriereskifte.

Figur 2.3: Ønsket og opnået udvikling gennem uddannelsen

Ved afslutningen af modul 4 blev deltagerne spurgt til, i hvor høj grad de har opnået faglig udvikling, personlig udvikling, karriereudvikling og karriereskifte gennem uddannelsen. Som det fremgår af ovenstående figur, har alle opnået en meget høj grad af personlig udvikling, karriereudvikling og karriereskifte set i forhold til deres oprindelige ønsker.

Omkring den faglige udvikling uddyber en af deltagerne: *"Gennem diskussioner og oplæg har jeg fået skærpet min professionelle formidlingsprofil. Uddannelsen har tvunget mig til at opsøge litteratur. Jeg har fået udvidet min faglige horisont. Jeg har fået indblik i andre formidlingssituationer end min egen."*

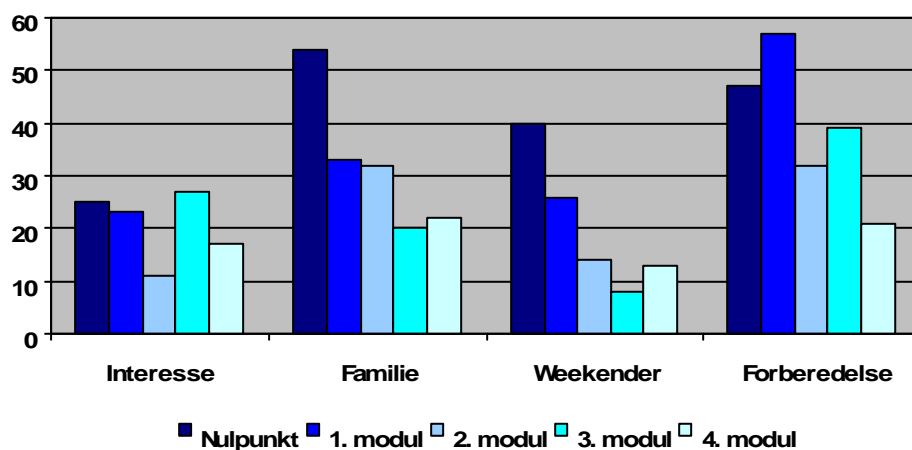
En anden deltager beskriver både en personlig udvikling og karriereudvikling i sin kommentar: *"Jeg er arbejdssøgende og har oplevet, at min uddannelse har været et stort aktiv for at blive indkaldt til jobsamtale, og at den har haft betydning til de samtaler, jeg har været til. Jeg har i høj grad valgt praktikerjobs på grund af min personlige udvikling under uddannelsen, hvor jeg før valgte rent administrative jobs."*

Deltagerne blev ved nulpunktsmålingen spurgt til deres forventninger til egen indsats under uddannelsen. Alle 28 deltagere i nulpunktsmålingen svarede, at de forventede at deltage i samtlige moduler. Ud af de 30 deltagere, der startede på uddannelsen, er 5 dog stoppet, 2 holder orlov, mens 2 nye 'sprang til' i første modul. Frafaldene på uddannelsen skyldes primært personlige forhold og er ikke betinget af negative holdninger knyttet til uddannelsen. 25 deltagere har gennemført hele uddannelsen – heraf har de 23 svaret, at de har deltaget i alle fire moduler.

I nulpunktsmålingen blev deltagerne bedt om at angive, i hvilken grad forskellige praktiske forhold kunne udgøre en barriere for deres deltagelse i uddannelsen. Det drejede sig om, i hvilken grad modulerne var interessante nok, forpligtelser i forhold til min familie, at uddannelsen foregår i weekender, og at uddannelsen kræver meget forberedelse mellem internatophold.

I nedenstående figur fremgår det, i hvilket omfang deltagerne har vurderet, at de enkelte barrierer i høj eller i nogen grad har udgjort barrierer for deres deltagelse i uddannelsen sammenholdt med nulpunktsmålingen.

Figur 2.4: Forventede og faktiske barrierer for deltagelse

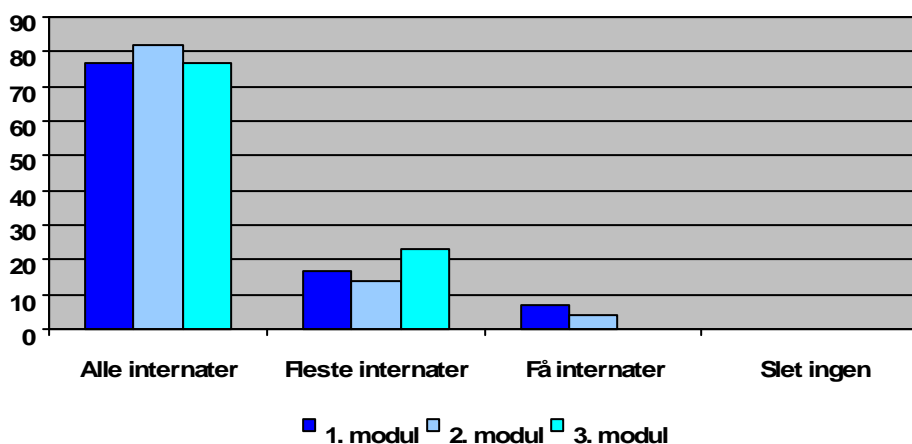
Som det fremgår, forventede deltagerne, at forpligtelser i forhold til familien og forberedelsen mellem internatopholdene ville udgøre de største barrierer. De faktiske barrierer var dog langt fra så store som forventet. I realiteten var det kun på modul 1, at den faktiske barriere i form af krav om megen forberedelse mellem internatopholdene oversteg forventede barrierer. På modul 3 var der ligeledes lidt flere internatophold, der ikke interesserede deltagerne, end forventet.

Nogle af deltagerne uddyber de oplevede barrierer:

- Det er meget vanskeligt at få fuldtidsarbejde og studie til at passe sammen – og jeg ved, det ikke kun gælder for mig. Det har været et kæmpe handicap ikke at have haft litteraturlisten i god tid, så man kunne læse, når der var tid til det og føle, at man var med (modul 1).
- Mit forår har været præget af meget overarbejde og stress på grund af flere store projekter på mit museum. Jeg har derfor ikke haft mulighed for at bruge så megen tid på min uddannelse, som jeg havde håbet på. Det er meget frustrerende, men jeg hører samme "sang" fra andre bekendte, som er i gang med længerevarende efteruddannelse. Arbejdspladsen vil gerne have kvalificerede medarbejdere, men det kniber med at give ro og tid til efteruddannelse (modul 2).
- Det har været fantastisk, at det var muligt at have familien med på Odsherred til særdeles rimelige penge. Ellers havde det ikke været muligt for mig at deltage (modul 3).
- Jeg har gennem hele uddannelsen valgt at deltage i alle internater, selvom jeg flere gange har tænkt, at emnet ikke lige var noget for mig. Hver gang – med undtagelse af internat 10, hvor undervisningen var meget under niveau – har jeg alligevel fået noget med mig hjem og opdaget nye muligheder (modul 3).
- Store arbejdsmængder på mit arbejde i denne periode har forhindret mig i at fordybe mig 100% i studiet (modul 3).
- Det er en ordentlig mundfuld at passe et spædbarn og være deltidsstuderende samtidig! Men jeg har jo selv valgt det – det sætter dog studieambitionsniveauet lidt ned (modul 3).

Som det ses i nedenstående figur, har der været meget stort fremmøde på internaterne, idet langt de fleste angiver at have deltaget på alle internater i modul 1-3. Modul 4 er ikke medtaget, idet der ikke har været egentlig undervisning på modulet og derfor kun et 'frivilligt' internatophold.

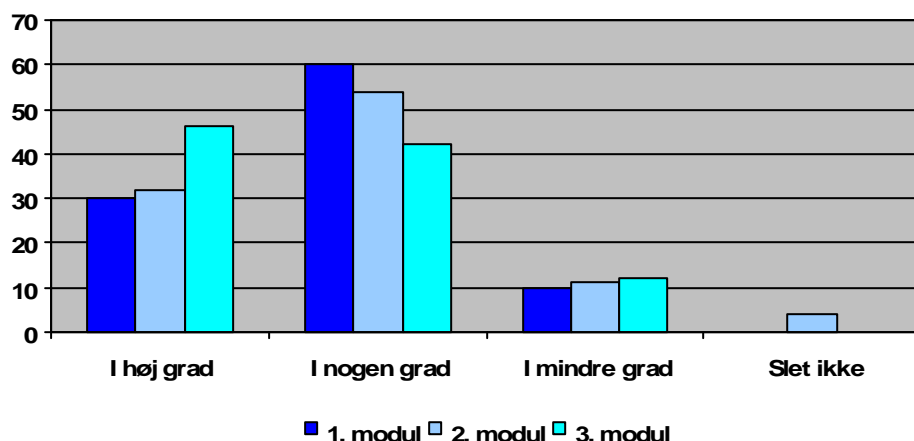
Figur 2.5: Deltagelse på moduler

Deltagerne blev ligeledes spurgt til deres studieaktivitet mellem internaterne.

Langt de fleste deltagere har i høj eller i nogen grad været aktive mellem internaterne – på trods af at netop studieaktivitet mellem internater opleves som den største barriere for deltagelse. Det tyder på en række meget engagerede deltagere, og som en deltager udtrykker det: *”Det er klart, at det trækker tænder ud at få en opgave færdig mellem internatopholdene – men det er jo vilkårene, hvis man vil lære noget nyt!”* Igen er modul 4 ikke medtaget i figuren.

Figur 2.6: Studieaktivitet mellem internaterne

2.5 Resultater i børnehøjde (daglig praksisrelevans)

Som det fremgik af de kvalitative vurderinger af ”det bedste” og ”det dårligste” ved modulerne generelt (se afsnit 2.2), er det tydeligt, at netop koblingen mellem teori og praksis er et væsentligt succeskriterium for deltagerne.

Som det fremgår af nedenstående tabel, fandt langt de fleste af deltagerne, at der var en passende balance mellem teori og praksis på uddannelsens modul 1 og 2. På modul 3 mener næsten halvdelen imidlertid, at undervisningen har været for praktisk orienteret. Her skal der igen henvises til, at dette forhold udtrykker et bevidst valg i uddannelsesdesignet, men dette valg skal måske revurderes. Modul 4 er udeladt, da der ikke har været undervisning på modulet.

Tabel 2.13: Balancen mellem teori og praksis

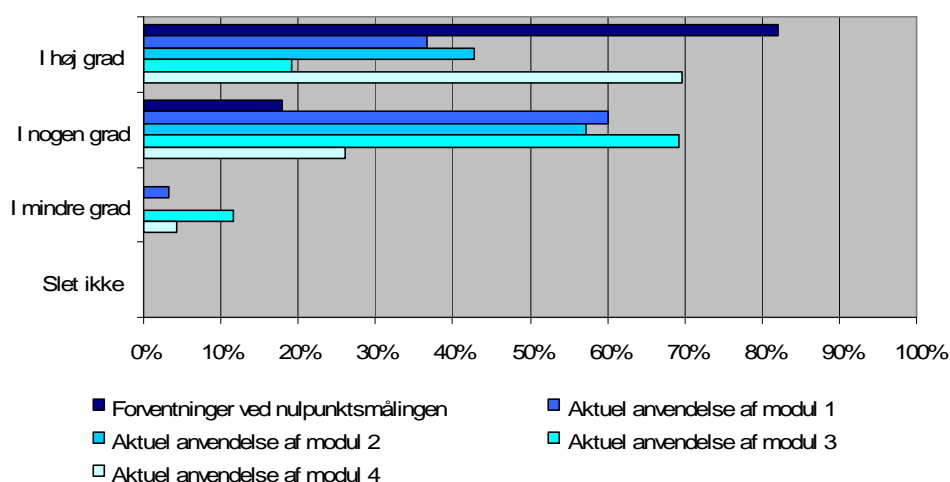
Hvordan har du oplevet balancen mellem teori og praksis (øvelser mv.) i undervisningen?	Modul 1	Modul 2	Modul 3
Undervisningen har været for teoretisk orienteret	10%	7%	0%
Der har været en passende balance mellem teori og praksis	90%	89%	54%
Undervisningen har været for praktisk orienteret	0%	4%	46%
Total	100% (30)	100% (28)	100% (26)

Med henblik på at belyse uddannelsens praksisrelevans blev deltagerne ved nulpunktsmålingen spurgt: ”I hvor høj grad forventer du at kunne anvende din nye

viden i det daglige arbejde?”. Ved eftermålingerne blev deltagerne spurgt: ”I hvilken grad kan du anvende din nye viden fra dette modul i dit daglige arbejde?”.

Som det fremgår af nedenstående figur, forventede 82% af deltagerne i høj grad at kunne anvende deres viden, men kun mellem 19% og 43% har i høj grad kunnet dette i praksis efter modul 1 til 3. Til gengæld har stort set resten af deltagerne i nogen grad kunnet anvende deres viden fra modul 1 til 3 i deres daglige arbejde. Endelig har langt de fleste deltagere (70%) efter modul 4, hvor man primært har arbejdet med selvvalgte emne for afgangsprojektet, i høj grad kunnet anvende denne viden i deres daglige arbejde.

Figur 2.7: Anvendelse af viden fra uddannelsen i dagligt arbejde

I forhold til uddannelsens mål om praksisnær uddannelse er dette i høj grad lykkedes med afgangsprojektet. Herom uddyber en deltager:

- En fantastisk ting ved dette modul har været mit lokale samarbejde med mine kolleger, børn, pædagoger og en billedkunstner. Uden dem var mit afgangsprøve ikke lykkedes!

Der er derimod et udviklingspotentiale med især modul 3, som det fremgår af de kvalitative kommentarer.

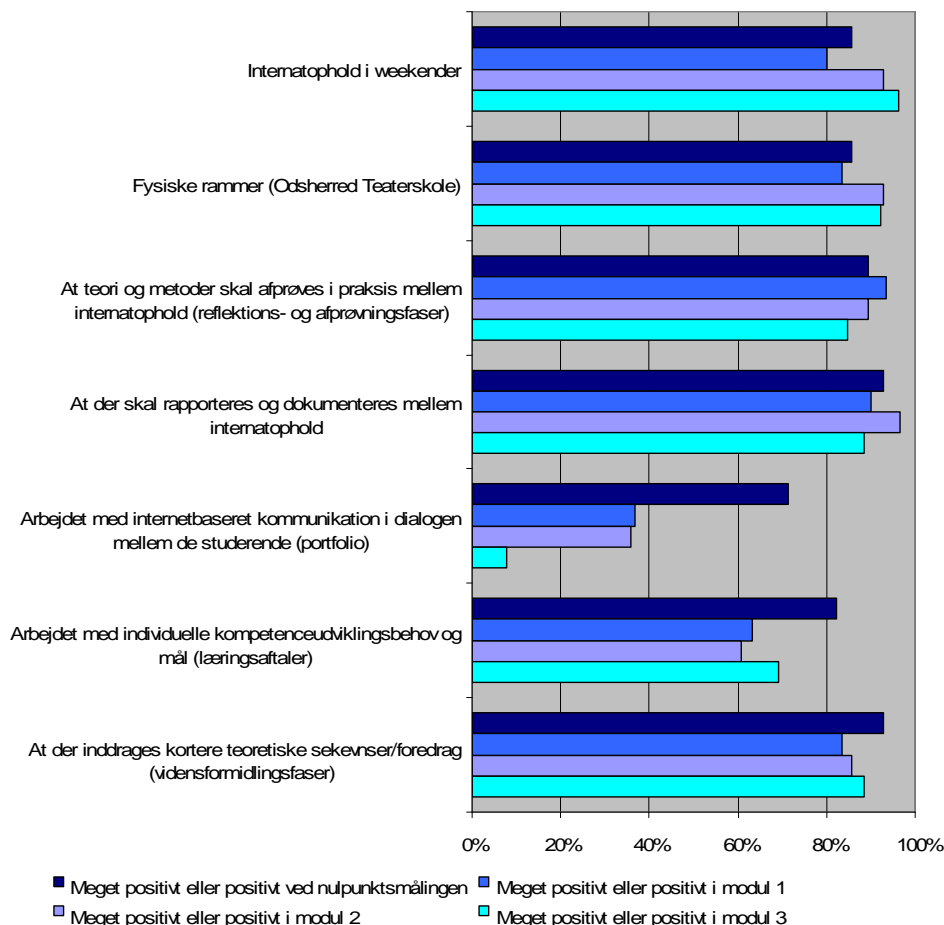
- Musikweekenden var meget klassisk orienteret. Vi arbejdede med metoder, der muligvis er nye indenfor det klassiske, men som har været anvendt i det rytmiske i 25 år. Billedweekenden var en katastrofe.
- Det, vi har lært, vil for mig kræve involvering af andre personer i min egen formidling, da min faglighed ikke rækker.

De to sidstnævnte uddybninger har af flere deltagere været nævnt som en barriere for at kunne anvende den nye viden i deres daglige praksis – at de har fået en fin introduktion til et emne, men at deres faglige viden om dette ikke er dyb nok til, at de selvstændigt vil kunne inddrage det i deres daglige arbejde. Her skal det indskydes, at det ikke har været intentionen med uddannelsen, at deltagerne skulle ende med selv at kunne mestre alle formidlingsformer.

2.6 Struktur

Figuren nedenfor viser analyseresultaterne vedrørende uddannelsens tilrettelæggelse.

Figur 2.8: Vurderinger af uddannelsens tilrettelæggelse

Deltagerne blev ved nulpunktsmålingen præsenteret for en række elementer i uddannelsens tilrettelæggelse, jf. figuren ovenfor. De blev spurgt om følgende: "Hvordan vurderer du umiddelbart følgende elementer i uddannelsens tilrettelæggelse?". Ved eftermålingerne blev deltagerne præsenteret for de samme elementer og blev denne gang bedt om at vurdere dem på baggrund af deres erfaringer fra de netop afsluttede moduler.

Figuren viser, at deltagerne både før og efter modulerne i høj grad har vurderet de fleste elementer positivt eller meget positivt. Igen er modul 4 ikke medtaget, da modulet har været meget anderledes i tilrettelæggelsen.

Det fremgår, at deltagerne overordnet har været positivt eller meget positivt stemt over for de forskellige elementer i uddannelsens tilrettelæggelse. De er dog på baggrund af deres erfaringer fra modulerne – og især efter modul 3 – blevet langt

mindre positive over for arbejdet med internetbaseret kommunikation mellem de studerende (portfolioløsningen). Deltagerne uddyber:

- "Fronter" (red. portfolioløsningen) er simpelthen ikke brugervenlig nok. Det er ikke intuitivt opbygget. Det er noget rod. Det kan ikke være meningen, at vi skal deltage i et kursus for at kunne navigere rundt i et dårligt opbygget site. Det er snarere udviklerne på "Fronter", der skal på kursus.
- Fronter kom aldrig til at virke efter hensigten.
- Internetbaseret kommunikation bruges stort set kun ved opgaveaflevering.
- Fronter er svær at finde rundt i og bruge, men ideen med en virtuel base, hvor alt i forhold til uddannelsen er samlet, er en kæmpe fordel.

Arbejdet med individuelle kompetenceudviklingsbehov og mål (læringsstrategier) vurderes også lidt mindre positivt over tid. Deltagerne uddyber herom:

- Arbejdet med læringskontrakten begrænser sig for mit vedkommende til et minimum. Hvis det skulle øges, skal der ligge en forpligtelse på at få den afleveret sammen med portfolioen.
- Jeg har aldrig helt forstået læringskontrakten.
- Læringskontrakten burde være af mere personlig karakter – og ikke dikteret af, at tingene her skal gøres på en bestemt måde. Det synes jeg er uheldigt, for det udelukker, at – i hvert fald – jeg reelt kan bruge den.

Til strukturen af modul 4 knytter der sig nogle helt andre overvejelser fra deltagerens side, idet modulet ikke har indeholdt undervisning, men derimod har omhandlet deltagerens arbejde med afgangsprojektet. Fire af deltagerne skriver i deres vurderinger af modul 4:

- Jeg synes klart, at dette har været det absolut dårligste forløb, som burde have haft noget mere i sig for at kunne kvalificere sig i forbindelse med et uddannelsesforløb.
- Manglende vejledning, der kunne have givet større fagligt, projektmæssigt og opgaveteknisk input. Manglende studiegrupper, der kunne have givet værdifuld faglig, praktisk og personlig sparring. Manglende deadlines, der kunne drive processen fremad.
- Det kunne være fedt med en forpligtelse til at aflevere f.eks. problemformulering, projektbeskrivelse eller et kapitel fra afgangsprojektet til vejleder undervejs.
- Der har været for lidt input og sparring i dette modul. Gudskelov havde vi en weekend med sparring – der måtte gerne have været to eller tre. Det ville have givet afgangsprojektet en helt anden dimension og have afhjulpet fornemmelsen af at sidde på herrens mark. Det kunne også have sat ideudvikling og vores subjektive kompetencer i spil på en helt anden måde.

Deltagerne er også blevet spurgt ind til, i hvilket omfang de har nået de mål, de har beskrevet i ovennævnte læringsstrategier/læringsaftaler. Hertil svarer langt de fleste deltagere, at de i nogen eller i høj grad har nået deres mål.

Tabel 2.14: Opnåelse af mål i læringsaftalen

I starten af dette modul beskrev du nogle personlige kompetenceudviklingsbehov og mål for modulet i en læringsaftale. Har du opnået disse mål?	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4
I høj grad	20%	29%	23%	52%
I nogen grad	73%	71%	69%	22%
I mindre grad	7%	0%	8%	17%
Slet ikke	0%	0%	0%	9%
Total	100% (30)	100% (28)	100% (26)	100% (23)

Der er dog enkelte deltagere, der i mindre grad eller slet ikke har opnået deres mål for modulet. Disse begrundede dette:

- Mine læringsmål er formuleret, så de skal opnås over tid. Der er ikke tale om "resultater", der kommer til udtryk efter ét modul (modul 1).
- Jeg har ikke fået læst al den teori, jeg gerne ville (modul 1).
- Arbejdet med læringskontrakten har jeg sprunget over i dette modul. Jeg har i stedet indarbejdet refleksioner i afgangsprojektet. Igen, når det ikke er en forpligtelse, som vi står til regnskab for, er der rigtig mange andre gøremål, der har større prioritering i dagligdagen (modul 4).
- Jeg ville bl.a. bruge mine nye erfaringer i forhold til en ny kontrakt på mit arbejde, men det er ikke lige sådan at ændre undervisningsformer i et større system, der har tunge traditioner med sig (modul 4).

Den kvantitative breddeanalyse viser et overordnet billede af et hold meget tilfredse deltagere, der har fået opfyldt deres store forventninger og som føler, at de overordnede mål med uddannelsen i høj grad er blevet opfyldt. Overordnet set må uddannelsen på den baggrund betegnes som en succes. Der er naturligvis også i et succesfuldt pilotprojekt, som uddannelsen har været, plads til forbedringer, jf. anbefalingerne i den indledende sammenfatning i denne rapport.

3 Evalueringsresultater – caseanalysen

Formålet med caseanalysen har været at uddybe den kvantitative undersøgelse – herunder med uddybning af de mest centrale opmærksomhedspunkter.

I dette afsnit går vi derfor i dybden med udvalgte temaer på baggrund af interviewene med de fire casepersoner, og vi præsenterer desuden casepersonernes lederes syn på uddannelsesforløbet. I bilagene 1-4 præsenteres de enkelte cases i artikelform – med fokus på den enkeltes særlige historie, resultater og refleksioner.

Vi har fulgt fire personer igennem deres uddannelsesforløb:

- *Susanna Christensen*, ansat som børnebibliotekar og kulturformidler på Aabenraa Bibliotek. Susanna er uddannet bibliotekar og har desuden taget en række kurser på biblioteksskolen.
- *Anne-Sofie Aabenhus*, ansat ved Gladsaxe og Herlevs skoletjeneste, hvor hun har til opgave at udvikle 8 årlige projekter for Folkekirkens Skoletjeneste. Anne-Sofie er uddannet cand.mag.
- *Tine Arnoldi*, var ved uddannelsens start ansat ved Bornholms Dramaskole, men har valgt at søge nye udfordringer. Tine har i flere år arbejdet som både dramalærer, skuespiller og underviser – blandt andet som deltidsunderviser i de kreative fag i folkeskolen. Efter springet fra lederstillingen på Bornholms Dramaskole arbejder Tine nu for KIT (Københavns Internationale Teater), og hun har været produktionsassistent på Metropolis Festivalen.
- *John Lentz*, ansat ved Danmarks Borgcenter. John er uddannet lærer og har siden taget museumsformidleruddannelsen.

3.1 Generel tilfredshed

Som beskrevet er deltagerne generelt yderst tilfredse med uddannelsens indhold og forløb, og også vores fire casepersoner har oplevet en stor personlig og faglig udvikling undervejs:

”Jeg er meget tilfreds. Jeg har faktisk ikke helt kunnet få armene ned! Uddannelsen har formået at give en masse input – men har ikke styret vores læring. Man har åbnet et helt nyt felt for os.” (Interview med Anne-Sofie)

”Da jeg startede, var jeg helt høj, så var jeg nede at dykke. Men nu kan jeg se, at jeg har været igennem en kæmpe udvikling. Så jeg er meget tilfreds. Jeg har fået gode venner, men også samarbejdspartnere. Eksempelvis skal jeg til Moesgård Museum ved Århus for at undervise deres guider.” (Interview med Tine)

”Det flytter en – både personligt og fagligt – at tage uddannelsen. Man kommer til at se sig selv og sit fag udefra. Stille spørgsmål til vores virkelighed. Hvorfor gør vi, som vi gør? Jeg er desuden blevet mere opmærksom på mine styrker – på de ting jeg også kan – også udenfor børnebiblioteket.” (Interview med Susanna)

”Jeg er virkelig blevet fanget af det! Jeg har fået en stor faglighed, som gør, at jeg kan sprænge rammerne for, hvad man ”normalt” gør. Uddannelsen har fået mig til at se større muligheder, perspektiver. Og det tror jeg, at der er brug for.” (Interview med John)

Flere understreger, at forløbet har været præget af en pionerånd:

"Alle har villet det her. Det har helt sikkert medvirket til de gode evalueringer. Man bærer over med smutterne – det er jo også første gang, at uddannelsen gennemføres." (interview med Susanna)

Som den kvantitative analyse har vist, er der dog mulighed for en række forbedringer i fremtidige forløb. Vi vil derfor i det følgende se nærmere på:

- Tværfaglighed
- Netværksdannelse
- Videndeling
- Læringskontrakten og portfolioen som læringsværktøjer.

3.2 Tværfaglighed

Ser vi på tværs af de kvalitative tilkendegivelser fra alle deltagerne, er det tydeligt, at tværfaglighed vurderes som noget af det bedste ved diplomuddannelsesforløbet. John fremhæver ved uddannelsens afslutning, at netop det tværfaglige element i uddannelsen har været helt afgørende: *"Jeg har sprængt mange grænser undervejs. Og det er særligt arbejdet med teaterdelen – både menneskene og fagligheden – som har givet mig meget."*

Susanna bruger også den tværfaglige tankegang helt konkret i arbejdet på børnebiblioteket. Uddannelsen har fået hende til at tænke i nye rammer: *"Uddannelsen fået mig til at tænke tværfagligt i det daglige – eksempelvis i forhold til at inddrage samarbejdspartnere – det kunne være en fotograf eller en skuespiller."*

Alligevel har de fleste deltagere oplevet, at der også er en række ulemper forbundet med det tværfaglige aspekt i uddannelsen. Tine uddyber efter modul 1 problematikkerne omkring tværfagligheden: *"Fordelingsnøglen (red. kvoteordningen jf. afsnit 2.1) gør, at vi er mange forskellige fagligheder, og det betyder, at det faglige niveau ikke altid kan ramme et fælles niveau. Det blev især tydeligt på weekenden med Vigga Bro. Man tog efter laveste fællesnævner. De kunne have organiseret det bedre. Jeg synes, det faglige niveau var for lavt."*

Udfordringen har i høj grad været at forholde sig eksplicit til rammerne for samarbejdet med så mange fagligheder involveret. Flere af casepersonerne savnede efter modul 1, at der var mere styring på indhold og form i forhold til det tværfaglige gruppearbejde:

"Hvordan skal vi gøre? Hvordan diskuterer man konstruktivt? Hvordan laver man en praksis for de her ting? Jeg synes, at det ville være godt med noget tid – eksempelvis to timer til en formel gennemgang af gruppearbejde. Noget teori så man har en fælles referenceramme." (Interview med Anne-Sofie)

"Vi er begyndt at lave tværfagligt gruppearbejde, men det kan være, at man skal tænke mere over, hvem man sætter sammen – men også hvordan man skal arbejde sammen. Fra museumsformidleruddannelsen ved jeg, at der findes mange måder at give kritik på. Det er jo ens hjerteblod, man fyrer af. Hvis vi skal bruge det til udvikling, kan man ikke bare sige, "det duer ikke det der". Det kunne være godt at tage det i starten af forløbet. Så der ikke er nogen, der bliver trådt over tæerne. Vi er jo meget forskellige personer – og det kan være en svær læreropgave at håndtere det. Men man må sørge for, at der er en stemning, hvor der er plads til alle. At her behandler vi folk ordentligt." (Interview med John)

Mange efterspørger således en tidligere fokusering på selve det at arbejde tværfagligt og eksempelvis konkrete værktøjer til gruppearbejde.

Ved uddannelsens afslutning får studiekoordinatoren en del af æren for, at det tværfaglige samarbejde kom til at fungere væsentligt bedre undervejs i forløbet:

"Det blev bedre. Pernille skal have æren – hun introducerede det anerkendende princip og fokuserede på, at vi ikke skal være bange for uenigheder og konflikter. Det betød meget for det faglige niveau. For det bliver enten svækket eller styrket alt efter, om man tager uenigheder personligt eller fagligt. Vi er forskellige. Men vi kører ikke efter laveste fællesnævner." (Interview med Tine)

Susanna og Anne-Sofie mener også, at der er kommet en meget større forståelse for tværfagligheden undervejs – at tværfagligheden nødvendigvis spiller ind på det faglige niveau og deltageres oplevelse af undervisningen:

"Bredt set er man lykkedes med tværfagligheden. Sagen er, at man bliver udfordret af forskellige ting. Eksempelvis det at tegne – det udfordrer ikke mig, men det var helt anderledes for andre. Måske var det et seminar, hvor man ikke blev udfordret. Men så blev man det en anden gang." (Interview med Susanna)

"Balancen mellem teori og praksis hænger tæt sammen med tværfagligheden. For vi har forskellige udgangspunkter, og derfor er det også naturligt, at noget er for teoretisk for nogen og for praktisk for andre." (Interview med Anne-Sofie)

3.3 Netværksdannelse og videndeling på internettet

Det har fra starten været et eksplicit mål for uddannelsen, at deltagerne skulle skabe netværk og videndele gennem den fælles internetportal Fronter, hvor de eksempelvis skulle debattere og have adgang til forskellige "lag" i en portfoliostruktur. Der var ved uddannelsens opstart stor tilslutning til brugen af denne form for internetbaseret kommunikation, men allerede ved målingen efter modul 1 var det tydeligt, at Fronter som portfoliosystem og kommunikationsforum havde skuffet.

Indledningsvist var alene dét at få kommunikationen i gang svært, eftersom der ikke var tale om en decideret forpligtelse til at videndele. Som tre af casepersonerne påpegede efter 1. modul, var deltagerne også usikre på hinanden:

"Studiekoordinatoren ville gerne have, at vi skulle lave mere videndeling. Men det er ikke kommet op at køre. Det er folk, man ikke kender – og fra forskellige verdener... så vi har ikke lagt ting ud (på Fronter red.). Man er blufærdig, så det er ikke blevet brugt." (Interview med Anne-Sofie)

"Der bliver lagt op til, at der skal være dialog og erfaringsudveksling. Men vi kender ikke hinanden godt nok. Hvem er vi, og hvad kan vi tilbyde?" (Interview med John)

"Vi er forskellige, men på Fronter kan vi udnytte hinandens forskelligheder. Det kræver en introduktion, og så skal vi finde et fælles sprog – når vi kommer så mange steder fra." (Interview med Tine)

En anden væsentlig barriere for dialogen og videndelingen har været af mere teknisk karakter og handler om selve opbygningen af Fronter som system – og ikke mindst brugervenligheden:

"Fronter er for kompliceret. Jeg prøvede at lede efter mine egne ting – og så var det andre studerendes, jeg fik fat i. Det virker klodset og uigennemskueligt – det skal være mere simpelt!" (Interview med John)

"Fronter er meget uoverskueligt. Det kunne være meget mere enkelt. Man har eksempelvis delt mapperne op i weekender. Med undermapper og undermapper og undermapper ... men vi reflekterer jo over det samlede forløb og ikke kun over en weekend. Hvor skal man så skrive sine ting?" (Interview med Anne-Sofie)

Susanna tog ret hurtigt selv initiativ til videndeling og sparring via mails og fysiske møder. Hun understreger ved afslutningen af uddannelsen, at hun har fået et godt netværk, som er baseret på den personlige kontakt mellem deltagerne: *"Nogle af os vil bestemt blive ved. Vi kan helt sikkert bruge hinanden. Men selvfølgelig vil der også være nogen, man mister kontakt med."*

3.4 Læringsværktøjer

Fronter var som nævnt tænkt som et elektronisk rum, der skulle understøtte portfolioen som læringsværktøj. Mens Fronter får meget dårlige anmeldelser af deltagerne på uddannelsen, er det tydeligt, at selve portfoliotankegangen har været en stor succes:

"Portfoliotankegangen er guld værd! Du fastholder stoffet for dig selv og kan løbende samle op." (interview med Susanna)

"Det har fungeret super godt. På 3. modul var det lidt presset, fordi vi skulle nå det hele inden for 2-3 uger. Men det her semester (red. 4. modul) – hvor vi ikke har portfolioer, der mærker man, hvor vigtigt det er. Det er især rigtig godt for den her form – diplomuddannelsen. Hvor man skal holdes til ilden midt i ens hverdag med arbejde, børn osv." (Interview med Anne-Sofie)

Ved uddannelsens opstart var deltagerne desuden meget begejstrede for ideen om en læringsaftale, og 28 ud af 30 deltagere svarede efter 1. modul, at de i nogen eller i høj grad havde opnået deres læringsmål. Alligevel er deltagerne ved uddannelsens afslutning blevet mindre positive over for brugen af værktøjet.

Anne-Sofie var umiddelbart meget begejstret for tankerne bag læringskontrakten: *"Det er et rigtig godt redskab. Hvordan tingene ændrer sig. Det er rigtigt positivt, at vi skal lave målene selv, og at de kan ændres – det giver rum – større armbevægelser!"*

Efter uddannelsens afslutning er hun dog skuffet over arbejdet med læringskontrakten: *"Nej, det fungerer ikke... det skal have en anden form. Den enkelte burde kunne vælge det, som passer en bedst. Men jeg har selv lavet noget, der fungerede. (...) Jeg har hele tiden været optaget af, hvordan jeg når børnene på deres præmisser. Det er stadig det, jeg er optaget af."*

John mener, at læringsaftalen mest er interessant som værktøj i begyndelsen af forløbet. Herefter er værdien begrænset: *"I starten tænkte og grublede jeg meget over det. Men ikke her til sidst. Det er mest interessant som redskab i starten."*

Susanna og Tine har derimod arbejdet med læringskontrakten løbende:

"Jeg har arbejdet med den hver gang. Men mine mål har ikke ændret sig. Jeg har dog fokuseret mere på det med sanserne – og jeg er blevet mere tværfaglig. Det har jeg fået meget ud af." (Interview med Susanna)

"Jeg har brugt det og har rettet det til. Men det er lidt for fortænkt. Det havde været bedre med 10 min. med Pernille løbende igennem uddannelsen, hvor man eksempelvis skulle reflektere over sin læringskontrakt. Så man havde en at sparre med." (Interview med Tine)

Generelt får uddannelsens noget akademiske form og den høje grad af skriftlighed hårde ord med på vejen fra flere sider:

"Hvorfor bliver eksempelvis læringsstile ikke taget alvorligt? Kunne jeg ikke aflevere en video eller noget billedmateriale...? Det akademiske er blevet vægtet højt, men det er tungt at beskrive praksis. Man underviser i formidling, men ender med det traditionelle. Vi er trygge, når vi sidder omkring et bord!" (Interview med Tine)

"Vi har lavet meget ude på gulvet – men har også haft lidt katederundervisning. Men der er en stor vægt på skriftligheden – det kunne være spændende at arbejde med andre formidlingsformer." (Interview med Susanna)

"Hele karaktersystemet og eksamensformen virker gammeldags og meget traditionelt. Det er paradoksalt, at man uddanner formidlere så formelt." (Interview med John)

3.5 Lederperspektivet

Tre ud af fire casepersoner har fået betalt enten hele deres uddannelse eller en relativt stor del af den af deres arbejdsgiver. Undtagelsen er John, der har fået betalt uddannelsen gennem en revalideringsaftale. John har oplevet en stor støtte fra både kommunen og arbejdspladsen, og opbakningen fra arbejdsstederne til deltagerens uddannelsesforløb går igen på tværs af casene.

Bente Mortensen er Susannas leder på Aabenraa og Felsted Bibliotek. Bente Mortensen understreger, at biblioteket med Susannas deltagelse i uddannelsen er *"godt på vej mod at indfri en vision om at udvikle nye formidlingsformer"* og at *"biblioteket er blevet styrket på børne- og ungeområdet"*. Der er således sket en drejning i den strategiske prioritering, og området har nu fået en særlig status. Eksempelvis indgår Susannas afgangsprøve i bibliotekets handlingsplan for 2009. Afgangsprøvet drejer sig om *"Det sanselige børnebibliotek – Et flytbart koncept"*. Der er afsat tid og penge til at iværksætte projektet – herunder med nyindretning af biblioteket.

Biblioteket er desuden blevet styrket i sit samarbejde med eksterne parter – herunder i særlig grad fordi Susanna er blevet styrket i sin personlige formidling og evne til at skabe relationer. Bente Mortensen vurderer desuden, at biblioteket klart har fået styrket sit image i forhold til omgivelserne. Eksempelvis har lokalavisen skrevet om Susanna som den første i Syddanmark, der har gennemført diplomuddannelsen.

Birgitte Thyssen, der er Anne-Sofies leder, understreger, at efteruddannelse altid er vigtig, når man arbejder i Folkekirkens Skoletjeneste, hvor det er vigtigt at *"bryde den faglige ensomhed"*.

Birgitte Thyssen oplever, at uddannelsen har bidraget meget i forhold til *"at forholde sig til opgaver i et særligt læringsperspektiv"*, og hun peger på, at det traditionelt har drejet sig om *"den lærende og eleverne – nu er der meget fokus på at møde elever, hvor de er, og tage barnets perspektiv"*. Birgitte Thyssen peger desuden på, at uddannelsens tværfaglighed lader til at have virket positivt.

Birgitte Thyssen vil helt sikkert overveje at sende andre medarbejdere af sted på diplomuddannelsen, fordi Anne-Sofie har fået så *"meget ud af uddannelsen, som hun har"*. Uddannelsen har været *"pengene værd"*, men det er dog ikke positivt, hvis prisen for deltagelse stiger væsentligt.

Keld Møller Hansen er Johns chef på Danmarks Borgcenter. Borgcentret har oplevet en stor nytte af Johns deltagelse på diplomuddannelsen, og John er på baggrund heraf blevet fastansat: *"John har taget en utrolig spændende uddannelse og har virkelig udviklet sig meget"*, siger Keld Møller Hansen. Borgcentret ville ikke have fastansat John for to år siden, men på centret mener man, at John er *"helt oppe på beatet omkring formidling"*. John indgår derfor nu som en del af centrets FUK-team (Formidling – Uddannelse – Kommunikation).

Keld Møller Hansen henviser til, at John er blevet en *"god sparringspartner"*, og at hans arbejde har *"stor effekt i museets formidling"*, hvor Johns ideer om nye formidlingsformer med henblik på at skabe kreativitet hos børn og besøgende er blevet implementeret. Keld Møller Hansen vil helt klart sende endnu en medarbejder af sted på uddannelsen, og *"denne gang vil jeg betale selv"*, siger han.

Fra teaterverdenen fortæller Kurt Pedersen, der er bestyrelsesformand på Bornholms Dramaskole, hvor Tine har arbejdet, at kompetenceudvikling ligger *"bestyrelsen meget på sinde"*. Men Tine har for nylig sagt op på dramaskolen. Kurt Pedersen vurderer, at *"når folk tager en uddannelse, så rykker det deres perspektiv"*. Uddannelsen har bidraget til at sætte nye ting på Tines dagsorden, *"og derfor skulle der ske noget andet"*.

Kurt Pedersen understreger, at forløbet har været medvirkende til, at Dramaskolen er blevet gentænkt på en ny måde, og det har gjort, at det ikke kun er lederen, som er skiftet – men alle medarbejdere – så der nu er et helt nyt hold. *"Måske var det nu, at det var tid til forandring – der var brug for fornyelse"*, siger Kurt Pedersen.

4 Økonomi

Deltagerne betalte 16.000 kr. for deltagelse i uddannelsens fire moduler. Derudover har deltagerne betalt 700 kr. for ophold og fortæring på Odsherred Teaterskole for hvert af de i alt 10 weekendophold – i alt 7.000 kr. Endelig har deltagerne også betalt for transport. Samlet kostede uddannelsen altså minimum 23.000 kr.

Parterne bag uddannelsen fastsatte dette prisniveau med afsæt i en markedsanalyse, som Pluss havde udarbejdet for Børnekulturens Netværk⁶, og det faktum at der var tale om et pilotforsøg, hvor uddannelsen blev udbudt for første gang. Der var enighed om at udbyde uddannelsesforløbet i pilotprojektet til en markeds-mæssig favorabel pris for at sikre en deltagelse på uddannelsen.

I forhold til uddannelsens 30 udbudte pladser kom der imidlertid 90 ansøgere, hvilket indikerede, at prisen på 23.000 kr. eksklusive transportomkostninger umiddelbart var lavt sat i forhold til efterspørgslen. Dette bestyrkes i, at uddannelsen – efter sin akkreditering – nu udbydes til 42.000 kr. for i alt 6 moduler, og der starter nu et fuldt bemanded hold.

Deltagerne blev efter modul 4 – og dermed efter uddannelsens afslutning - spurgt ind til deres vurderinger af prisen for uddannelsen. Som det fremgår af nedenstående tabel, synes de fleste deltagere (70% og 65%), at prisen for uddannelsens fire moduler og ophold og fortæring har været passende.

Tabel 4.1: Vurderinger af prisen (N=23)

Hvordan vurderer du omkostningerne i forbindelse med uddannelsen? (N=23)	Meget høj	Høj	Pas-sende	Lav	Meget lav	I alt
Prisen for uddannelsens fire moduler (16.000 kr.)	0%	9%	70%	13%	9%	100%
Prisen for ophold og fortæring (700 kr. pr. weekend)	0%	13%	65%	17%	4%	100%
Din personlige udgift til transport	9%	17%	57%	9%	9%	100%

Det er værd at bemærke, at næsten hver fjerde deltager (22%) finder prisen for modulerne lav eller meget lav. Det vidner om, at deltagerne føler, de har fået "noget for pengene".

Over halvdelen af deltagerne (57%) finder ligeledes udgifter til transport passende. Der er dog to deltagere (9%), der finder udgifterne meget høje, hvilket hænger sammen med, at nogle deltagere har boet langt fra undervisningsstedet – Odsherred Teaterskole. I lyset af at uddannelsen fremover vil blive udbudt i både Jylland og på Sjælland, vil det mindske deltageres udgifter til transport i de fremtidige uddannelsesforløb.

Inden uddannelsens start blev det i nulpunktsmålingen kortlagt, hvordan deltagerne har fået finansieret deres deltagelse i uddannelsen. Resultaterne fremgår af tabellen nedenfor.

⁶ "Kortlægning og analyse af behov vedrørende uddannelsesstilbud for formidlere af kunst og kultur til børn – Notat 4 – Sammenfattende analyse", op.cit.

Tabel 4.2: Finansiering af uddannelsen

Hvordan er din deltagelse på uddannelsens 1. modul finansieret?	Procent	Antal
Min arbejdsgiver betaler	61%	17
Jeg betaler selv	21%	6
Min arbejdsgiver betaler en del af omkostningerne	0%	0
Andet	18%	5
Total	100%	28

Næsten to tredjedele af deltagere har således fået uddannelsen betalt af deres arbejdsgiver, mens kun en femtedel selv har betalt uddannelsen.

Bilag 1: Case om Anne-Sofie

Fagligt løft og inspirerende fællesskab

Anne-Sofie er ansat i Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe og Herlev, hvor hun formidler religion, filosofi og kunst til børn gennem kristendomsfaget. Hun laver 8 undervisningsprojekter med kristendomsfagligt indhold om året til lærere på 30 skoler i Gladsaxe og Herlev. Undervejs i uddannelsesforløbet var Anne Sofie på barsel i 1 år, men hun har gennemført uddannelsen sideløbende.

Hvorfor diplomuddannelsen?

Egentlig havde Anne-Sofie søgt ind på masteruddannelsen i børnekulturformidling ved Syddansk Universitet, da hun blev opmærksom på diplomuddannelsen på BKN's hjemmeside. Ret hurtigt fik hun overbevist sin nærmeste leder om, at diplomuddannelsen var et bedre valg, fordi den tog udgangspunkt i både teori og praksis.

Efter uddannelsens afslutning er hun meget tilfreds med sit valg: *"Jeg har ikke helt kunnet få armene ned. Uddannelsen har formået at give en masse input. Man har åbent et helt nyt felt for os. Og givet lyst til at eksperimentere. Det har man formået."*

Anne-Sofies leder Birgitte Thyssen var fra starten positiv og understreger, at efteruddannelse altid er vigtigt ikke mindst, når man arbejder i Folkekirkens Skoletjeneste, hvor den faglige ensomhed skal brydes og der skal være mulighed for opkvalificering og nytænkning. Men at det blev diplomuddannelsen, var først og fremmest Anne-Sofies valg: *"Jeg valgte diplomuddannelsen, fordi jeg havde nogle forventninger om, at der måtte være en god energi i det her – med alle de positive kræfter, der er gået sammen. Og der er tale om en helt ny uddannelse, så den bliver fulgt meget nøje – man får ikke bare lov til at passe sig selv", fortæller Anne-Sofie.*

Anne-Sofie savnede et netværk, hvor hun kunne sparre om det formidlingsmæssige, men også om noget der er anderledes end det pædagogiske, hun ellers er omgivet af: *"Ud-*

dannelsen kan give mig nogle nye input, som jeg ellers ikke ville få. Og der er ikke særligt mange efteruddannelses tilbud rettet mod både teori og praksis."

Refleksion over egen praksis

Da Anne-Sofie begyndte på diplomuddannelsen, havde hun især store forventninger til uddannelsens vægtning af refleksion over egen praksis: *"Jeg vil gerne være mere bevidst om mekanismer i mit arbejde – have tid til at dvæle ved det og stille mig selv spørgsmål. For mig handler det meget om at få et begrebsapparat."*

Anne-Sofie opfatter ved uddannelsens afslutning refleksionen som den røde tråd i uddannelsen: *"Det er i høj grad det, vi har gjort – den tråd vi har holdt. Vi bliver hele tiden motiveret til at reflektere. Og det er også i høj grad det, der giver mening."*

Resultater i børnehøjde

Anne-Sofie oplever, at uddannelsen har givet hende mulighed for at gentænke sin egen praksis: *"Det giver mig muligheder – og det nuancerer mit virke. Og uddannelsen har givet mig en bevidsthed om, hvor jeg placerer mig og hvorfor jeg gør det."*

Anne-Sofies mål har hele tiden handlet om at nå børnene på deres præmisser. *"Da jeg startede skoletjenesten op, var mit møde med eleverne meget åbent og dialogbaseret. Men også meget voksen-styret. Det får en anden form nu, hvor jeg arbejder på, at eleverne i højere grad er med til at styre og sætte rammerne op. Vi arbejder meget med at slippe styringen."*

Anne-Sofies leder Birgitte Thyssen er enig og peger på, at det traditionelt har drejet sig om *"den lærende og eleverne – nu er der meget fokus på at møde elever, hvor de er, og tage barnets perspektiv."*

Birgitte Thyssen understreger, at hun er meget tilfreds med forløbet og at uddannelsen har betydet en række nye perspektiver for Anne-Sofie personligt. *"Blikket er blevet ændret. Der*

er kommet nye perspektiver ind i Anne-Sofies overvejelser, og dem overfører hun til projekter."

Birgitte Thyssen vil positivt overveje at sende andre medarbejdere af sted på diplomuddannelsen, fordi Anne-Sofie har fået så meget ud af uddannelsen, som hun har: *"Uddannelsen har helt sikkert været pengene værd"*, som hun siger.

Bilag 2: Case om Susanna

Inspirerende tværfaglighed

Susanna er uddannet bibliotekar og arbejder som børnebibliotekar på Aabenraa Bibliotek. Uddannelsen har rykket Susanna – personligt og fagligt – og Susanna er i høj grad blevet bevidst om sine egne styrker.

Susanna søgte uddannelsen i kulturformidling, fordi hun havde lyst til at videreudvikle sig og arbejde videre med børneformidling på overordnet plan: *"Jeg havde lyst til at lære noget mere om krop og mimik i fortællingen. Det var spændende, at det var en masse mennesker, der ikke var i biblioteksverdenen – det er forbavsende, så meget man kan lære af andre, der ikke er i samme arbejdsområde. Så kan man få inspiration: Hvad har jeg lyst til at arbejde videre med?"*

Praksis

Allerede under 1. modul brugte Susanna uddannelsen helt konkret, da biblioteket havde sat fokus på Astrid Lindgren i forbindelse med forfatterens 100 års fødselsdag: *"Her brugte vi både rum, genstand og fortællingen. Vi lagde mere vægt på det med de mange sanser, og jeg valgte bevidst at fortælle historierne i stedet for at læse dem op."*

Astrid Lindgren festen var en stor succes og også meget lærerig. Susanna havde f.eks. valgt at lade sig filme, mens hun fortalte – som en alternativ form for evaluering. Men Susanna kan også bruge uddannelsen generelt i dagligdagen – også når der ikke lige er fest: *"Man kommer hjem og ser på sin hverdag med nye øjne. Hvorfor er det nu lige, at vi gør det sådan? Nogle ting er bevidste valg – og andet har vi måske ikke tænkt så grundigt over",* siger hun.

Efter uddannelsens afslutning er det også denne refleksion over egen praksis, som Susanna fremhæver: *"Man er kommet til at se sig selv og sit fag udefra. Stille spørgsmål til vores virkelighed. Hvorfor gør man*

som man gør? Det er sundt at skulle forholde sig til det."

Personligt er Susanna blevet meget mere bevidst om sine egne styrker: *"Jeg har fået en aha-oplevelse. Jeg kan noget, som andre kan bruge – og som jeg kan bruge andre steder"*. Helt konkret er Susanna på baggrund af uddannelsen blevet brugt som konsulent eksternt, deltager i flere større netværk og er blevet inviteret med i en tværgående gruppe i kommunen, hvor man arbejder med udviklingen af Den kulturelle rygsæk – med kulturtilbud til børn og unge.

Stor begejstring i ledelsen

Ledelsesmæssigt har man på biblioteket sat stort fokus på at inddrage Susannas nye kompetencer og er meget begejstrede for Susannas udvikling. Bente Mortensen, som er Susannas chef, understreger, at man med Susannas deltagelse i uddannelsen er godt på vej mod at indfri en vision om at udvikle nye formidlingsformer, og at biblioteket er blevet styrket på børne- og ungeområdet. Området har nu fået en særlig status. Eksempelvis indgår Susannas afgangsprøve i bibliotekets handlingsplan for 2009.

Også på de interne linjer er der blevet skabt gode relationer. Det nye er, at der nu bliver reflekteret mere over processer for samarbejde og involvering, og det virker godt både eksternt og internt.

For Bente Mortensen var det fra begyndelsen vigtigt, at uddannelsen i sit design var tværfaglig og ligeledes, at deltagerne kommer fra forskellige steder og med forskellige faglighe-

der. Bente Mortensen understreger også, at det er en styrke, *"at uddannelsen udbydes i et samarbejde mellem Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner, og ikke blot er et traditionelt uddannelsesudbud fra Biblioteksskolens side."*

At Susanna har været væk fra arbejdspladsen en del tid, er ifølge Bente Mortensen *"prisen man må betale. Man skal jo tænke på, hvad det er, man får igen"*, understreger hun. Susanna har fået betalt selve uddannelsen, men hun har selv betalt forplejningen. Desuden har hun fået fri de relevante fredage, og der er også givet *"mandagsfri til at studere"*. Kollegaerne har også bidraget med en enkelt eller to lørdage, hvor der normalt er vagter på biblioteket.

Bente Mortensen er også meget begejstret for, at Susanna har delt sin nye viden med kollegaerne og andre fagfolk. Eksempelvis ved at afprøve metoder ved personalemøder (sanseforløb) og arrangementer for børnebiblioteksfolk i Åbenrå. Susanna understreger også selv, at hendes nye tilgang til formidling med fokus på sanserne og inddragelse af hele kroppen *"smitter af"* – også på voksenområdet.

Det praktiske

Susanna kan godt mærke, at det er meget med 4 seminarer på et modul – hun har travlt, og der er mange ting at reflektere over. Alligevel synes Susanna, at det er godt, at uddannelsen er tilrettelagt som internater i weekenden – selvom det også er hårdt for familien. *"For mig er det*

optimalt, ellers ville det ikke kunne lade sig gøre. Jeg kommer jo langvejs fra. Men det betyder afsavn i forhold til familien – jeg har jo 4 børn."

Susanna kan godt lide internatformen, fordi den er fokuseret: *"Man koncentrerer sig om uddannelse og netværk – ikke om aftensmad, oprydning osv. Jeg kan også godt lide, at det er så fleksibelt – eksempelvis hvis vi har brug for pause til at gå en tur midt på dagen, så får vi det"*. Susanna mener ikke, at uddannelsen ville kunne fungere på andre måder, fordi enkelt dage både ville blive for spredt og for koncentreret.

At internaterne foregår på Odsherred Teaterskole er kun med til at gøre oplevelsen endnu bedre. *"Det er suveræne rammer for forløbet! Rigtig god service og mad. Det er ikke luksus, men det har sin helt egen charme og stemning"*. Og så betyder placeringen også, at man ikke tager hjem eller måske i byen om aftenen. *"Det er en god tanke, at man skal være sammen hele weekenden. Det er intenst."*

En personlig rejse

Susanna har været utrolig glad for uddannelsesforløbet – og understreger, at forløbet især har været en personlig udvikling: *"Det flytter en – både personligt og fagligt at tage uddannelsen. Jeg har været udfordret! Helt ondt i maven. Vil børnene nu være med? Kan man få gang i den kreative proces? Det går godt, men man er nervøs!"*.

Bilag 3: Case om John

Nye indfaldsvinkler og styrket formidling

Formidling er et af de centrale omdrejningspunkter for Danmarks Borgcenter. Derfor var det meget oplagt for John at søge ind på diplomuddannelsen i kulturformidling til børn og unge. John blev oprindeligt ansat med afsæt i en revalideringsaftale, men er nu blevet fastansat på baggrund af uddannelsesforløbet.

Tværfagligheden i centrum

John valgte målrettet diplomuddannelsen: *"Som kulturhistorisk museum er vi i særlig grad forpligtet af faglighed og kvalitet. Tværfagligheden er en spændende mulighed for at udveksle erfaringer og få nye og anderledes øjne at se med. Og så oplever jeg, at diplomuddannelsen er visionær og fremtidsrettet."*

Ved uddannelsens afslutning mener John i høj grad, at forløbet har levet op til hans forventninger. Særligt det tværfaglige element har været afgørende: *"Jeg har sprængt mange grænser. Særligt teaterdelen har givet mig meget – både menneskene og fagligheden."*

Stor begejstring på Borgcentret

John deltog oprindeligt i uddannelsen som del af en revalideringsaftale, hvilket vil sige, at Næstved Kommune har betalt for hans uddannelse – ikke Borgcenteret. Johns leder, Keld Møller Hansen, mente ikke ved uddannelsens start, at John ville have deltaget i diplomuddannelsen, hvis ikke kommunen havde betalt. *"Der er ikke en tradition for længerevarende kompetenceudviklingsforløb for museumsansatte"*, som han pointerede.

Ved uddannelsens afslutning er Keld Møller Hansen dog så begejstret, at han har fastansat John, som nu indgår som del af centrets FUK-team (Formidling – Uddannelse – Kommunikation). John er blevet en god sparingspartner for ledelsen, og Keld Møller Hansen fremhæver, at Johns arbejde har *"stor effekt i museets formidling."*

Keld Møller Hansen ville da også helt klart sende endnu en medarbejder af sted på uddannelsen i dag, og *"denne gang vil jeg betale selv"*, som han understreger.

Personlige mål

Johns forventning til uddannelsen var umiddelbart ønsket om at få nogle flere konkrete redskaber, der kan styrke formidlingen, *"så man ikke bare falder tilbage og gør, som man plejer"*, siger han. *"Kan vi gøre noget andet? Det er jo omdrejningspunktet. Jeg har slået tusindvis af børn til riddere"*, griner John. *"Er der andre måder at gøre det på? Eller skal vi gøre noget helt andet?"*

Efter afslutningen på 1. modul mærker John allerede, at han er meget mere opmærksom på de ting, han gør i hverdagen. *"Jeg gør egentlig, som jeg plejer, men jeg tænker over det ud fra nogle andre indfaldsvinkler. Jeg har fået nogle værktøjer – et afsæt og en platform, der gør, at jeg reflekterer på en anden måde. Det at have været sammen med f.eks. teaterfolk, det gør, at jeg tør noget mere. Der er kommet mere krop på, hvis man kan sige det sådan. Så rent psykologisk er der en forskel."*

Ved afslutningen af uddannelsesforløbet har John fået ansvar for formidlingen til børn og unge. Teaterfagligheden er helt central i Johns arbejde, og han arbejder ofte med interaktivt teater, hvor børnene indgår i udstillingen og er en del af den. John har eksempelvis arbejdet med en skoleklasse, hvor eleverne er med i udviklingen helt fra starten. *"Børnene skaber historier om genstande på museet – sammen med mig."*

John understreger, at han i høj grad er blevet styrket i sin faglighed som formidler: *"Jeg har fået en stor faglighed – en legitimitet som formidler."*

Jeg kan tillade mig at sprænge rammerne for, hvad "man" kan og se større muligheder og perspektiver. Det tror jeg, at der er brug for."

Bilag 4: Case om Tine

Begreber på daglig praksis

For Tine har diplomuddannelsen været en kærkommen mulighed for at få sat begreber på dagligdagens praksis. Desuden har uddannelsen været medvirkende til, at hun har valgt at søge nye arbejdsmæssige udfordringer. Efter springet fra lederstillingen på Bornholms Dramaskole arbejder Tine nu for KIT (Københavns Internationale Teater), og hun har været produktionsassistent på Metropolis Festivalen.

Hvorfor diplomuddannelsen?

Kurt Pedersen er bestyrelsesformand for Bornholms Dramaskole, hvor Tine arbejdede ved uddannelsens start. Han oplevede, at uddannelsen *"kom ind fra højre og ramte plet i forhold til, at vi vil noget nyt og andet"*, siger han. Kurt Pedersen fortæller også, at det ikke var uden sværds slag, at bestyrelsen traf beslutningen om, at Tine skulle deltage: *"Det er en pæn sum penge i et lille budget, selvom det er en billig uddannelse"*, siger han.

Indholdsmæssigt var Tine fra begyndelsen bevidst om, at hun igennem uddannelsen kunne få sat ord på sin praksis: *"Jeg vil gerne have noget mere teori. Få det placeret hos mig selv og få begrebsliggjort nogle ting."* Efterfølgende har hun oplevet, at hun *"i høj grad fået sat overskrifter på noget"*, hun gjorde i forvejen. *Det har været rigtig godt. Der har været en faglig øjenåbner for mig. Jeg har jo gjort det i praksis – men jeg har fået begreber og teori på."*

En væsentlig ambition for Tine var desuden, at *"komme væk fra folkeskolen"*. Sidst i uddannelsesforløbet sagde hun derfor også sit job op i folkeskolen, og arbejdede herefter en tid som projektleder samtidig med jobbet på dramaskolen. *"Det var en god udvikling"*, siger hun, *"og det var i høj grad på grund af min uddannelse."*

Ved uddannelsens afslutning besluttede Tine og hendes mand at realisere en gammel drøm om en jordomrejse. Huset blev sat til salg, men det kunne ikke sælges, og derfor blev

jordomrejsen udsat. Men Tine har benyttet lejligheden til at starte på et nyt kapitel, og familien er flyttet til København.

Kurt Pedersen fra Bornholms Dramaskole har været ked af at sige farvel til Tine, men vurderer, at *"når folk tager en uddannelse, så rykker det deres perspektiv. Uddannelsen har bidraget til at sætte nye ting på Tines dagsorden, og derfor skulle der ske noget andet."*

Det var anstrengelserne værd

Under 1. modul var Tine rent faktisk tæt på at stoppe på uddannelsen, fordi hun følte, at hun ikke fik nok ud af anstrengelserne: *"Jeg overvejede at stoppe lige efter weekenden med Viggas Bro. Jeg er meget væk fra min familie, og dér tænkte jeg, om det var det værd i forhold til, hvad jeg får ud af det?"*

En væsentlig årsag var, at deltagerenes forskellige faglige baggrunde blev meget tydelige i løbet af den 2. weekend. Det fik Tine til at tage uddannelsen op til overvejelse: *"Os fra teaterverdenen er jo vant til at stå frem – det gør, at det falder os meget nemmere. De andre er ikke på samme måde vant til at arbejde praktisk med sig selv."*

Den weekend følte Tine ikke, at undervisningen ramte et højt nok niveau: *"Fordelingsnøglen gør, at vi er mange forskellige fagligheder, og det betyder, at det faglige niveau ikke altid kan ramme et fælles niveau. Det blev især tydeligt på weekenden med Viggas Bro. Der blev ikke gået nok til os. Vi var alle sammen meget dygti-*

ge. Og der var jo ingen, der sagde nej til at stille op! Det kan jo være, at det var det, hun havde regnet med. Men derfor er vi jo ikke alle sammen lige dygtige! Man tog efter laveste fællesnævner, men der var nogle af os, som man godt kunne være gået til. De kunne have organiseret det bedre.”

Tine blev dog på uddannelsen, og mener, at det tværfaglige aspekt blev tacklet væsentligt bedre senere i forløbet: *”Studiekoordinatoren skal have æren – hun introducerede det anerkendende. Vi skal ikke være bange for uenigheder og konflikter. Det betød meget for det faglige niveau. For det bliver enten svækket eller styrket alt efter, om man tager det personligt eller fagligt. Vi er forskellige. Men vi kører ikke efter laveste fællesnævner.”*

Tine er ved uddannelsens afslutning meget begejstret for uddannelsen og har oplevet forløbet som en stor personlig udvikling: *”Da jeg startede var jeg helt høj, så var jeg nede og dykke. Men nu kan jeg se, at jeg har været igennem en kæmpe udvikling. Så jeg er meget tilfreds*

